

Politika soudržnosti EU:

Motor regionálního rozvoje a evropské spolupráce

Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.

Ekonomická fakulta

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Osnova

1. Úvod
2. Politiky Evropské unie a jejich typologie
3. Politika soudržnosti pro Evropskou unii
4. Politika soudržnosti pro Česko

1. Úvod

- Profil vystupujícího.
- Cíl prezentace.

Profil vystupujícího: *Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.*

- **Pedagog » odborné (teoretické) znalosti**

- **Ekonomická fakulta VŠB–TUO**

- 07/2024 – dosud, katedra managementu, manažer pro internacionalizaci a vnější vztahy EKf VŠB-TUO, koordinátor studijní specializace Mezinárodní ekonomické vztahy.
- 10/2016 – 06/2024, katedra mezinárodních ekonomických vztahů, vedoucí.
- 04/2004 – dosud: odborný asistent, akademický pracovník.

- **Vybrané vyučované a garantované předměty**

- Evropská regionální politika, Politika soudržnosti EU, Projektový a dotační management, Mezinárodní projektový management.

- **Lektor » prezentační dovednosti**

- **Vybrané vzdělávací kurzy**

- 2024 – dosud: Semináře pro žadatele a příjemce podpory z ESI fondů / Fondů EU (Dotace EU a finanční analýza, Dotace EU a ekonomická analýza) (MMR ČR).
- 2024 – dosud: Semináře pro podnikatelskou sféru (Projektové a procesní řízení) (VŠB-TUO).
- 2023 – dosud: Semináře pro zaměstnance MHMP (Finanční řízení – projekty, CBA investičních projektů) (MHMP).
- 2022 – dosud: Semináře pro žadatele a příjemce podpory z programu Erasmus+ KA1, KA2 (DZS Praha).
- 2022 – dosud: Systém vzdělávání v programovém období 2021–2027 (MMR ČR).
- 2019 – dosud: Semináře pro žadatele a příjemce podpory z ESI fondů / Fondů EU (Dotace EU a projektové řízení, Dotace EU a finanční řízení, Dotace EU a CBA) (MMR ČR).
- 2017 – 2021: Systém vzdělávání v programovém období 2014–2020 (MMR ČR).
- 2016 – 2018: Finanční analýza a ekonomické hodnocení projektů spolufinancovaných z fondů EU“ (Euro Grant Investment s.r.o.).
- 2015: ESI Fondy (MMR ČR).
- 2013: Cost-benefit analýza v projektech strukturálních fondů EU (ÚRR MSK).
- 2011 – 2015: Systém vzdělávání zaměstnanců realizujících NSRR ČR v období 2007–2013 (MMR ČR).

- **Projektový a finanční manažer » praktické zkušenosti**

- **Projektové a dotační poradenství**

- 2004 – dosud: individuální poradenská a konzultační činnost v oblasti projektového a dotačního managementu.

Cíl prezentace

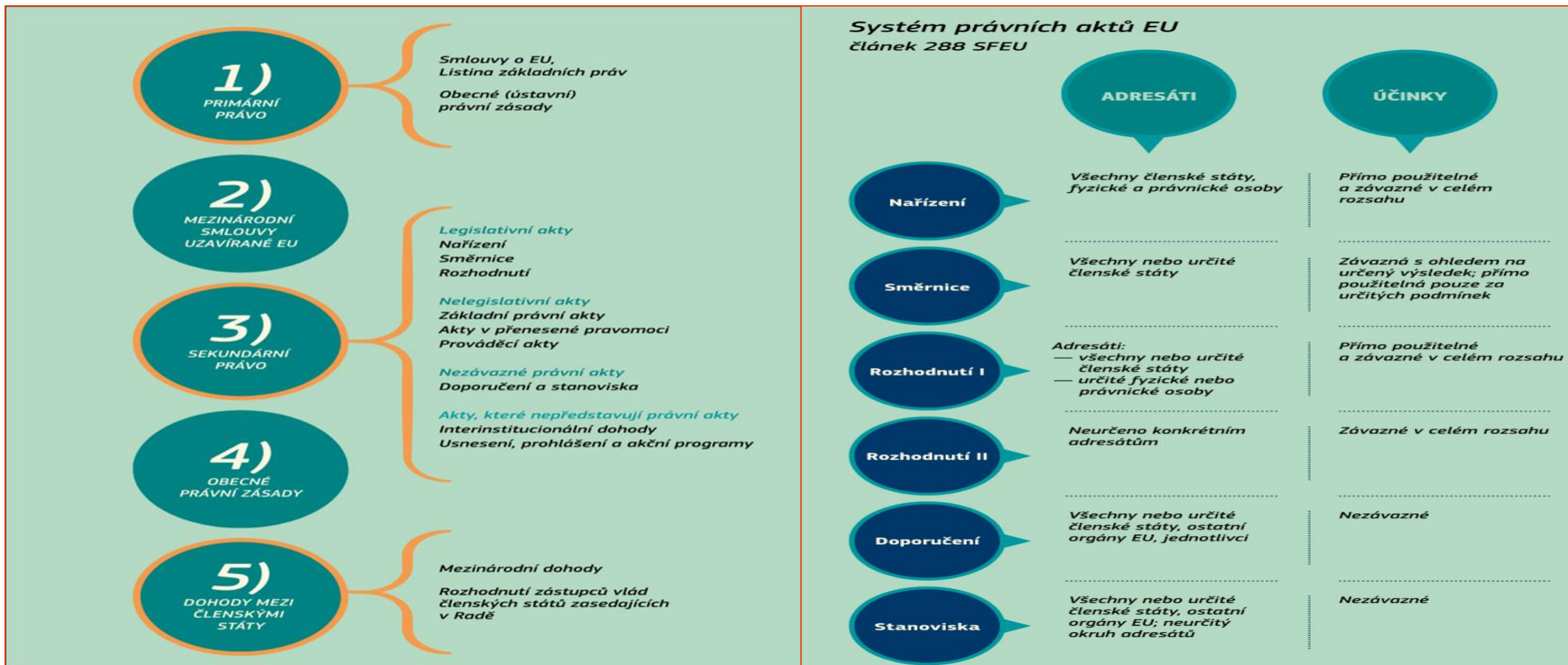
- Poskytnout **přehledový vstup** do problematiky **politiky soudržnosti EU**, dotačních zdrojů a příležitostí plynoucích z **fondů EU** v programovém období **2021–2027**.
- **Přehledové informace** poskytnou **odpovědi (nejen) na následující otázky**:
  - *Jak vypadá právní rámec Evropské unie a systém evropských politik?*
  - *V čem spočívá podstata politiky soudržnosti Evropské unie?*
  - *Co tvoří základní prvky architektury politiky soudržnosti EU?*
  - *Co je to Dohoda o partnerství?*
  - *Které průřezové dokumenty ČR utvářely východiska pro přípravu Dohody o partnerství ČR 2021–2027?*
  - *Jak vypadá struktura operačních programových dokumentů politiky soudržnosti EU v ČR?*
  - *K čemu slouží Jednotný metodický rámec v ČR?*
  - *Jak vypadá struktura metodických dokumentů k řízení operačních programů v ČR?*
  - *Jaký je aktuální stav implementace politiky soudržnosti EU v ČR?*

2. Politiky Evropské unie a jejich typologie

- Právní rámec Evropské unie a role evropských politik.
- Politiky a kompetence institucí EU – typologie.
- Typologie nástrojů evropských institucí a politik.

Právní rámec Evropské unie

Zdroj: Evropská komise. ABC práva EU. Online. 03/2023; vlastní úpravy a zpracování, 2024

Role evropských politik v právním rámci EU

- **Evropské politiky**
  - **Klíčový mechanismus** pro dosažení cílů stanovených v primárním právu EU - *Smlouva o EU (SEU), Smlouva o fungování EU (SFEU)*.
- **Nástroje k naplňování základních hodnot EU**
  - Mír, solidarita, demokracie, první stát, rovnost, udržitelný rozvoj, hospodářská konvergence, ...
- **Právní základ evropských politik**
  - *Lisabonská smlouva (2009)*
    - Definuje kompetence institucí EU a členských států; stanovuje typologii politik dle kompetencí.
    - *Článek 3 SEU*: stanovuje cíle EU (např. **hospodářská, sociální a územní soudržnost**, vnitřní trh, udržitelný rozvoj, ochrana klimatu, sociální spravedlnost, ...).
    - *Články 4-6 SFEU*: definují výlučné, sdílené a podpůrné kompetence.

Typologie kompetencí a jejich vliv na politiky EU

- **Výlučné kompetence Evropské unie**
  - Oblasti, kde EU (instituce EU) jedná samostatně (výlučně).
  - Politiky: celní politika, politika hospodářské soutěže, měnová politika, obchodní politika, zachování biologických mořských zdrojů.
- **Sdílené kompetence Evropské unie**
  - Oblasti, kde se EU dělí o pravomoci s členskými státy = koordinované oblasti (politiky).
  - Politiky: sociální politika, **politika hospodářské a sociální soudržnosti** (HSS), společná zemědělská politika (SZP), společná rybolovná politika, politika ochrany spotřebitele, politika ochrany životního prostředí, dopravní politika a transevropské dopravní sítě (TNT), energetická politika.
- **Podpůrné kompetence Evropské unie**
  - Oblasti, kde EU podporuje členské státy.
  - Politiky: kultura, vzdělávání (např. Erasmus+), sport, ochrana zdraví, průmyslová politika.

Politiky – legislativa – rozpočet – nástroje: základní logika

Politické cíle EU (instituce, agenda, strategie, cíle, přidaná hodnota)

Legislativní rámec politik a nástrojů EU

Politiky EU (výlučné, sdílené a podpůrné kompetence)

Rozpočtový systém EU (víceletý finanční rámec (VFR), roční rozpočty EU)

Nástroje politik EU (fondy, finanční iniciativy, plány, koncepce, strategie, finanční nástroje, ...)

Programy financování EU (sdílené řízení, přímé řízení, nepřímé řízení)

Projekty spolufinancované ze zdrojů EU

Rozpočet Evropské unie

- Rozpočet EU slouží k **financování politik EU** a k finančnímu zajištění fungování Unie jako celku.
- **Rozpočtový systém EU – tři složky**
  1. **Víceletý finanční rámec (VFR).**
  2. Roční rozpočet EU.
  3. Pravidla týkající se vlastních zdrojů, jimiž se upravují příjmy EU.

- **VFR EU: východiska a cíle**
  - Nástroj pro **udržení kontroly nad ročními rozpočty EU** → usnadňuje přijímání ročních rozpočtů EU.
  - Uvádí výdaje EU do **souladu** s jejími politickými prioritami.
  - Zajišťuje v souvislosti s unijními finančními prostředky **rozpočtovou kázeň**.
  - Zvyšuje **předvídatelnost finančních prostředků EU**.
  - Napomáhat **větší efektivitě** unijních politik a programů.
  - **První VFR** vytvořen na pět let (1988–1992).
  - Od roku 1993 VFR sestavován na **sedmileté období**.

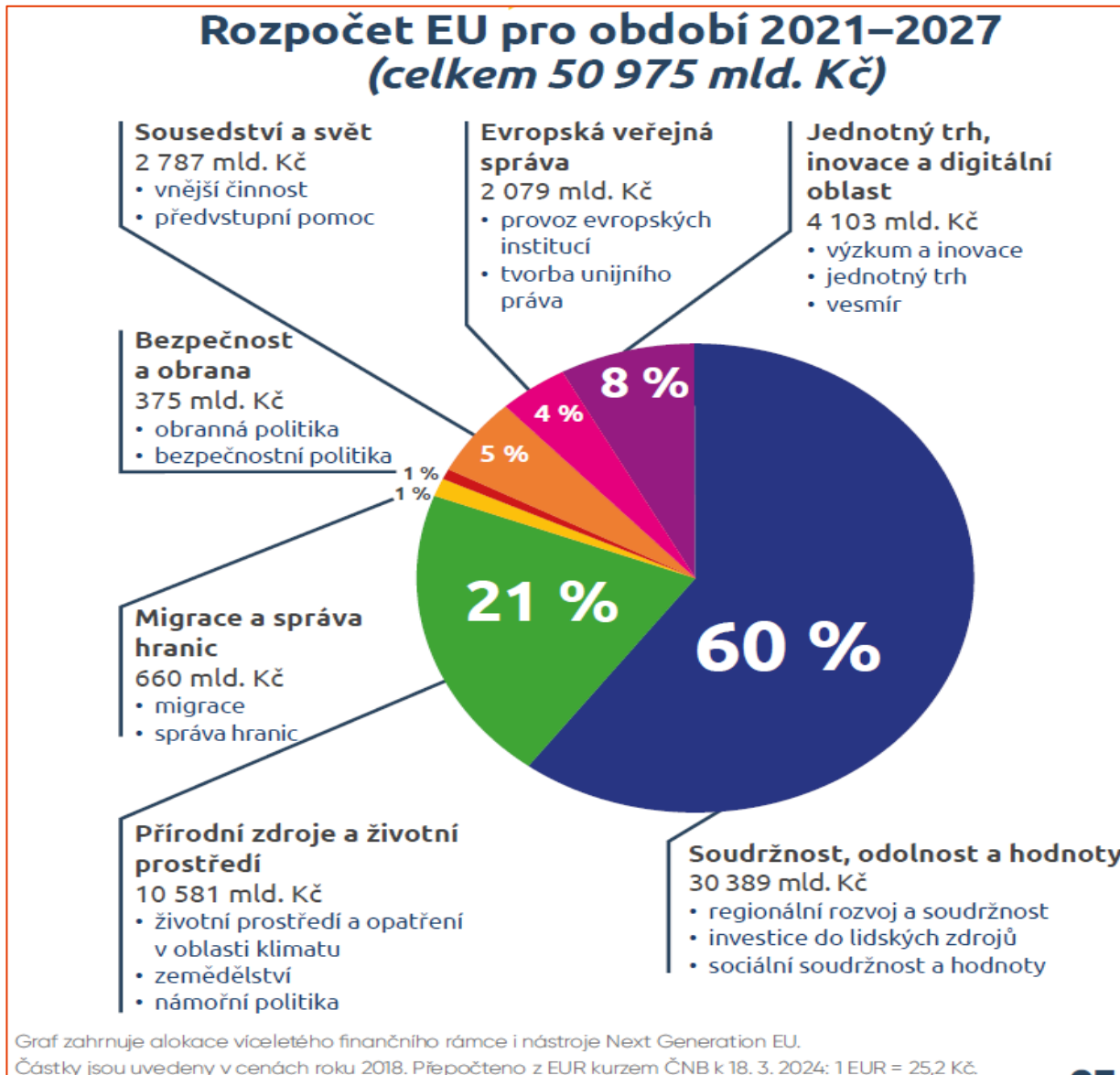
VFR EU 2021–2027: velikost a struktura závazků

(v mil. EUR, stálé ceny roku 2018)

(v milionech EUR – v cenách roku 2018)

Prostředky na závazky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Celkem 2021–2027
1. Jednotný trh, inovace a digitální agenda	19 712	19 666	19 133	18 633	18 518	18 646	18 473	132 781
2. Soudržnost, odolnost a hodnoty	49 741	51 101	52 194	53 954	55 182	56 787	58 809	377 768
2a. Hospodářská, sociální a územní soudržnost	45 411	45 951	46 493	47 130	47 770	48 414	49 066	330 235
2b. Odolnost a hodnoty	4 330	5 150	5 701	6 824	7 412	8 373	9 743	47 533
3. Přírodní zdroje a životní prostředí	55 242	52 214	51 489	50 617	49 719	48 932	48 161	356 374
z toho: Výdaje související s trhem a přímé platby	38 564	38 115	37 604	36 983	36 373	35 772	35 183	258 594
4. Migrace a správa hranic	2 324	2 811	3 164	3 282	3 672	3 682	3 736	22 671
5. Bezpečnost a obrana	1 700	1 725	1 737	1 754	1 928	2 078	2 263	13 185
6. Sousedství a svět	15 309	15 522	14 789	14 056	13 323	12 592	12 828	98 419
7. Evropská veřejná správa	10 021	10 215	10 342	10 454	10 554	10 673	10 843	73 102
z toho: Správní výdaje orgánů	7 742	7 878	7 945	7 997	8 025	8 077	8 188	55 852
CELKOVÉ PROSTŘEDKY NA ZÁVAZKY	154 049	153 254	152 848	152 750	152 896	153 390	155 113	1 074 300
CELKOVÉ PROSTŘEDKY NA PLATBY	156 557	154 822	149 936	149 936	149 936	149 936	149 936	1 061 058

VFR EU 2021–2027: velikost a struktura závazků (v mld. Kč, běžné ceny roku 2024)

VFR EU-27: typologie nástrojů institucí a politik EU

- **Fondy EU (v rámci DoP)**
  - EFRR (ERDF), **ESF+**, FS (CF), FST (JTF), ENRAF (EMFAF).
- **Fondy EU v oblasti vnitřních věcí a justice (FEUVV)**
  - AMIF, FVB (ISF), NSHV (BMVI).
- **Fondy v oblasti zemědělské politiky a rozvoje venkova**
  - EZFRV (EAFRD), EZZF (EAGF).
- **Finanční nástroje a podpůrné iniciativy**
  - InvestEU, JASPERS.
- **Integrované nástroje**
  - Integrovaná teritoriální investice (ITI), Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), Regionální akční plán (RAP), Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení (KPSV).
- **Fond solidarity Evropské unie (EU SF)**
- **Ostatní nástroje (plány, finanční iniciativy, fondy, programy, koncepce)**
  - NGEU, REACT-EU, NOO (RRF), NPO, EGF (EIB), Modernizační fond, REPowerEU, Inovační fond, FAST-CARE, SAFE (podpora cenově dostupné energie), SP SZP, ...
- **Nástroj předvstupní pomoci (IPA III) – kandidátské a potenciální kandidátské země EU**
  - *Kandidátské země*: Turecko (1999), Republika Severní Makedonie (2005), Černá Hora (2010), Srbsko (2012), Albánie (2014), Bosna a Hercegovina (2022), Ukrajina (2022), Moldavsko (2022), Gruzie (2023).
  - *Potenciální kandidátské země*: Kosovo (2008).

3. Politika soudržnosti pro Evropskou unii

- Koheze – co to je a proč ji potřebujeme.
- Podstata a význam politiky soudržnosti pro Evropskou unii.
- Architektura politiky soudržnosti EU a specifika programového období 2021–2027.
- Výzvy a příležitosti kohezní politiky pro Evropskou unii.

Když se řekne koheze...

- **Koheze** (soudržnost, kohese, cohesion)
  - **Fyzika**
    - **Fyzikální síla držící pohromadě** atomy či molekuly těžé látky či tělesa (zejména kapalného a pevného skupenství).
  - **Botanika**
    - **Spojení určitých částí rostlin**, např. okvětních lístků, které obvykle rostou odděleně.
  - **Informatika**
    - **Způsob pro měření**, jak vysoce je daný kus kódu zaměřený na **specifickou funkcionalitu**.
  - **Sociologie**
    - **Kapacita společnosti k zajištění blahobytu všech jejích členů, bez opomíjení a za současné minimalizace rozdílů** mezi jednotlivými členy společnosti.
    - Pojem upírá pozornost na **sociální blahobyť** a pokládá **harmonické a stabilní sociální vztahy za nedílnou součást hospodářského a sociálního vývoje a pokojného soužití**.
    - Klíčovým předmětem zájmu je **míra, s jakou se lidé cítí zapojeni do společnosti**, pociťují sounáležitost a spoluodpovědnost k souboru obecně přijímaných sociálních cílů a hodnot.

Pojetí soudržnosti v ES/EU: koncept

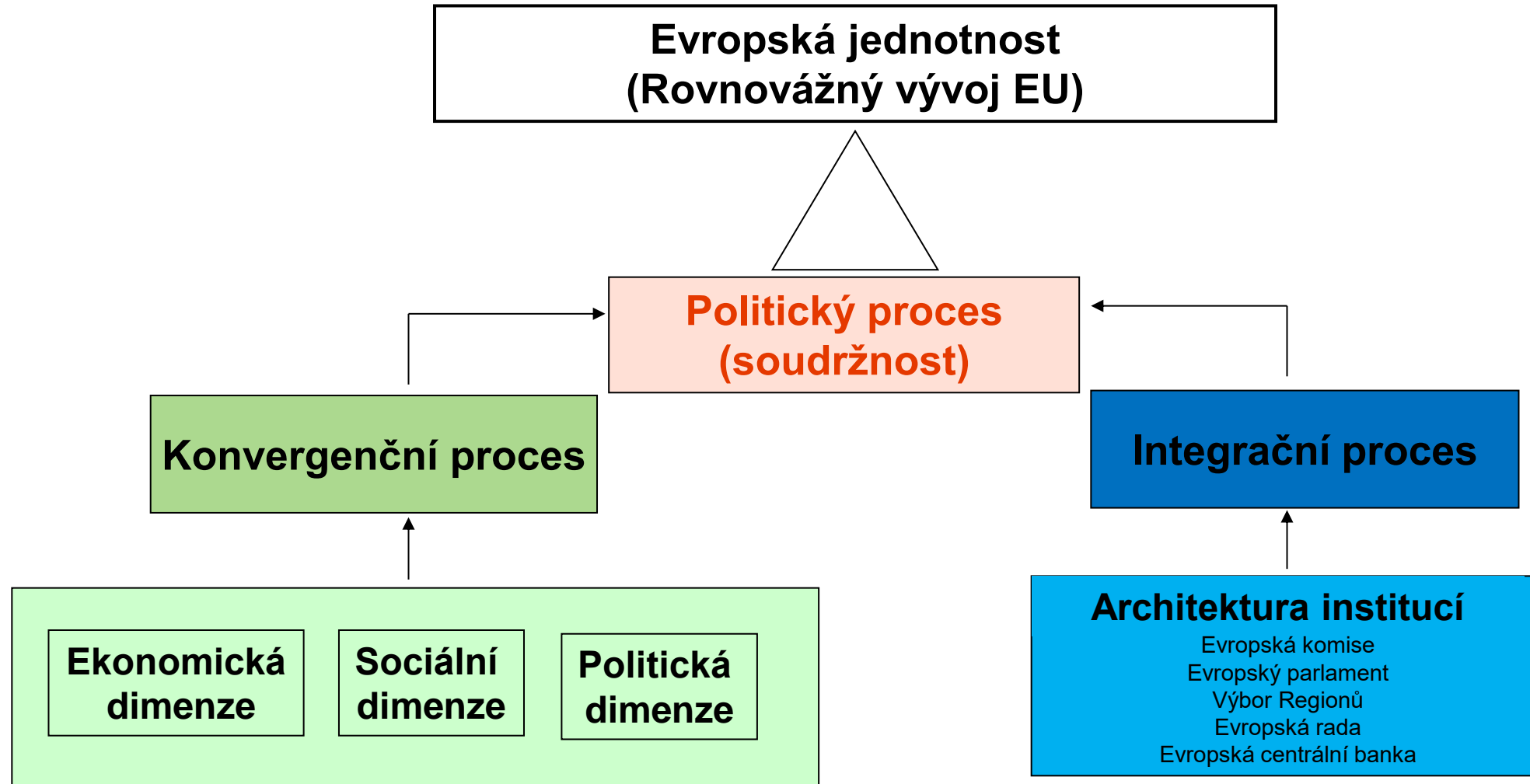
- **Soudržnost: územní plánování a rozvoj EU**

- Zabezpečení **harmonického rozvoje** územně rozmanitých míst a zajištění toho, aby lidé, kteří v nich žijí, mohli z jejich charakteristických rysů **vytěžit maximum**.
- **Prostředek**, který činí z **rozmanitosti Evropské unie výhodou**, jež přispívá k **udržitelnému rozvoji evropského území**.

- **Soudržnost: prostorové nerovnosti v EU** (*Willem Molle, 2007*)

- Stav, kdy **disparity** (nerovnosti, rozdíly, odlišnosti) mezi různými územími jednotkami (např. metropolitní oblasti, venkovské oblasti, regiony, státy, ...) v rámci EU jsou **politicky a společensky snesitelné** či **přijatelné**.
- **Čím nižší** jsou tyto **rozdílnosti**, tím je **vyšší úroveň soudržnosti** a opačně.

Pojetí soudržnosti v ES/EU: dynamický model

Soudržnost a disparity v EU

Dimenze soudržnosti	Disparity	Cíle politiky soudržnosti EU	Ukazatele disparit (výběr)	Dlouhodobý cíl EU
Hospodářská soudržnost	Ekonomické disparity	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšit udržitelnost ekonomického růstu. Redistribuovat ekonomické aktivity a růst v rámci území 	<ul style="list-style-type: none"> HDP na obyvatele HND na obyvatele Zaměstnanost ... 	Vytvářet a rozvíjet ekonomický a finanční kapitál
Sociální soudržnost	Sociální disparity	<ul style="list-style-type: none"> Snížit sociální disparity, nerovnosti a sociální vyloučení Posílit sociální vztahy, interakce a vazby 	<ul style="list-style-type: none"> Nezaměstnanost, Úroveň vzdělání, Sociální vyloučení ... 	Vytvářet a rozvíjet sociální kapitál
Územní soudržnost	Územní disparity	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšit přístup ke službám obecného ekonomického zájmu. Vyrovnat se s územní nerovnováhou. Rozvíjet polycentrické územní systémy v městských a venkovských oblastech 	<ul style="list-style-type: none"> Ukazatele konkurenceschopnosti území Služby obecného zájmu, Intenzita VaV Přístup k informacím ... 	Vytvářet a rozvíjet územní kapitál

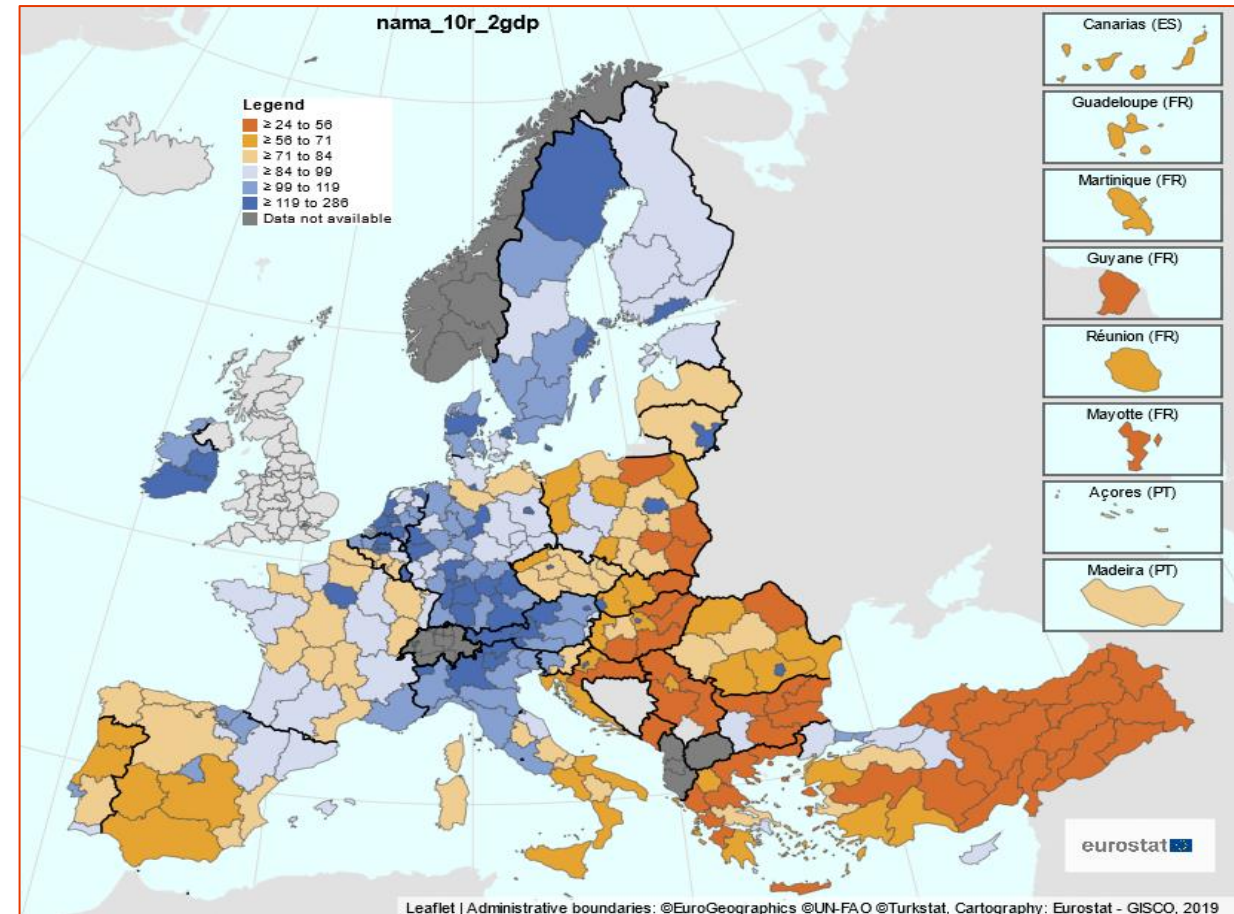
Zdroj: Farrugia, 2008 vlastní úpravy a zpracování, 2024

Soudržnost v EU: proč ji potřebujeme?

- Politika soudržnosti EU zaměřena na regiony úrovně **NUTS 2**.
- V EU-27 **244 regionů NUTS 2** (klasifikace NUTS 2024/EU-27).
- Snižování disparit v čase na úrovni NUTS 0 → *převažující konvergence*.
- Zvyšování disparit v čase na úrovni NUTS 2 → *převažující divergence*.

Rozdíly mezi státy:	4,15x	62 % (BG) – 257 % (LU).....90 % (CZ)	(2022)
Rozdíly mezi regiony:	7,15x	40 % (BG, Severozapaden) – 286 % (IE, Southern)	(2022)
	9,53x	30 % (FR, Mayotte) – 286 % (IE, Southern)	(2022)
	18,64x	33 % (BG) – 615 % (UK, Inner London-West)	(2018)

Regionální HDP na obyv. (PPS v % EU-27) (2022)

Zdroj: Eurostat, 2024; vlastní výpočty a zpracování

Podstata politiky soudržnosti pro EU

1. Cíle politiky soudržnosti

- Snižování ekonomických, sociálních a územních **nerovností mezi regiony EU**.
- **Podpora rozvoje méně rozvinutých regionů** za účelem dosažení vyšší konvergence v rámci EU.
- Posilování **konkurenceschopnosti**, udržitelného rozvoje a zaměstnanosti.

2. Legislativní a strategický rámec

- Zakotvena ve **Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU)**, článek 174: „*EU usiluje o posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti.*“
- Finančně podporována **víceletým finančním rámcem (VFR)**.
- Klíčový nástroj: **ESI fondy / Fondy EU**.

3. Klíčové prvky

- **Územní dimenze:** zaměřuje se na rozvoj méně rozvinutých regionů.
- **Integrovaný přístup:** propojení mezi ekonomickými, environmentálními a sociálními aspekty rozvoje.
- **Dlouhodobé plánování:** navržena pro víceleté programové období (aktuálně 2021–2027).

Význam politiky soudržnosti pro EU

1. Ekonomický význam

- Poskytuje klíčové investice do infrastruktury, inovací, digitalizace a výzkumu.
- Podpora malých a středních podniků (MSP), zvyšování produktivity a růstu.
- Zajištění financování strategických oblastí, které by nebyly možné bez podpory EU.

2. Sociální význam

- Snižování nezaměstnanosti, podpora inkluzivního trhu práce.
- Financování vzdělávání, sociálních služeb a zdravotní péče.
- Posilování sociální spravedlnosti a rovnosti mezi regiony.

3. Environmentální význam

- Financování zelených a udržitelných projektů (energetická účinnost, ochrana klimatu).
- Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství v souladu s Evropskou zelenou dohodou (Green Deal).

4. Politický význam

- Posiluje důvěru občanů ve schopnost EU řešit regionální nerovnosti.
- Podporuje spolupráci mezi členskými státy a regiony.
- Přispívá k posilování evropské integrace a solidarity.

Politika soudržnosti představuje jeden z **hlavních pilířů evropské integrace**, jejímž cílem je zajistit **stabilní a prosperující Evropskou unii** pro všechny její občany.

Architektura politiky soudržnosti EU: 2021–2027

- Kritéria přidělování prostředků.
- Způsobilost regionů.
- Míry spolufinancování.
- Cíle politiky soudržnosti.
- Legislativní rámec politiky soudržnosti.
- Nástroje politiky soudržnosti.
- Strategický přístup k programování.
- Systém a logika implementace politiky soudržnosti.
- Základní typologie programů.
- Finanční rámec politiky soudržnosti.

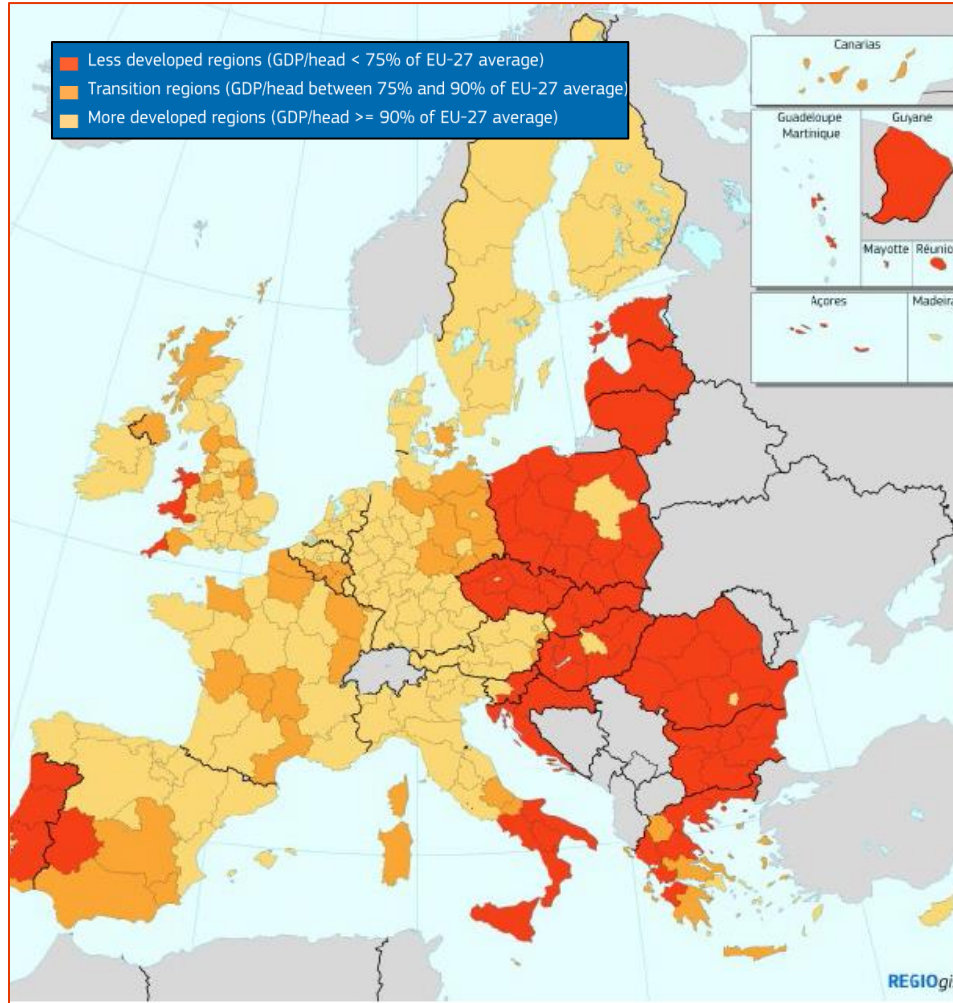
Kritéria přidělování prostředků na předfinancování z fondů EU v rámci politiky soudržnosti EU

Kritérium	2014–2020	2021–2027 (Návrh)	2021–2027 (Skutečnost)
HDP (včetně HND pro účely Fondu soudržnosti)	86 %	81 %	85 %
Trh práce, vzdělanost, demografický vývoj	14 %	15 %	15 %
Klimatické změny	-	1 %	-
Migrace	-	3 %	-
CELKEM	100 %	100 %	100 %

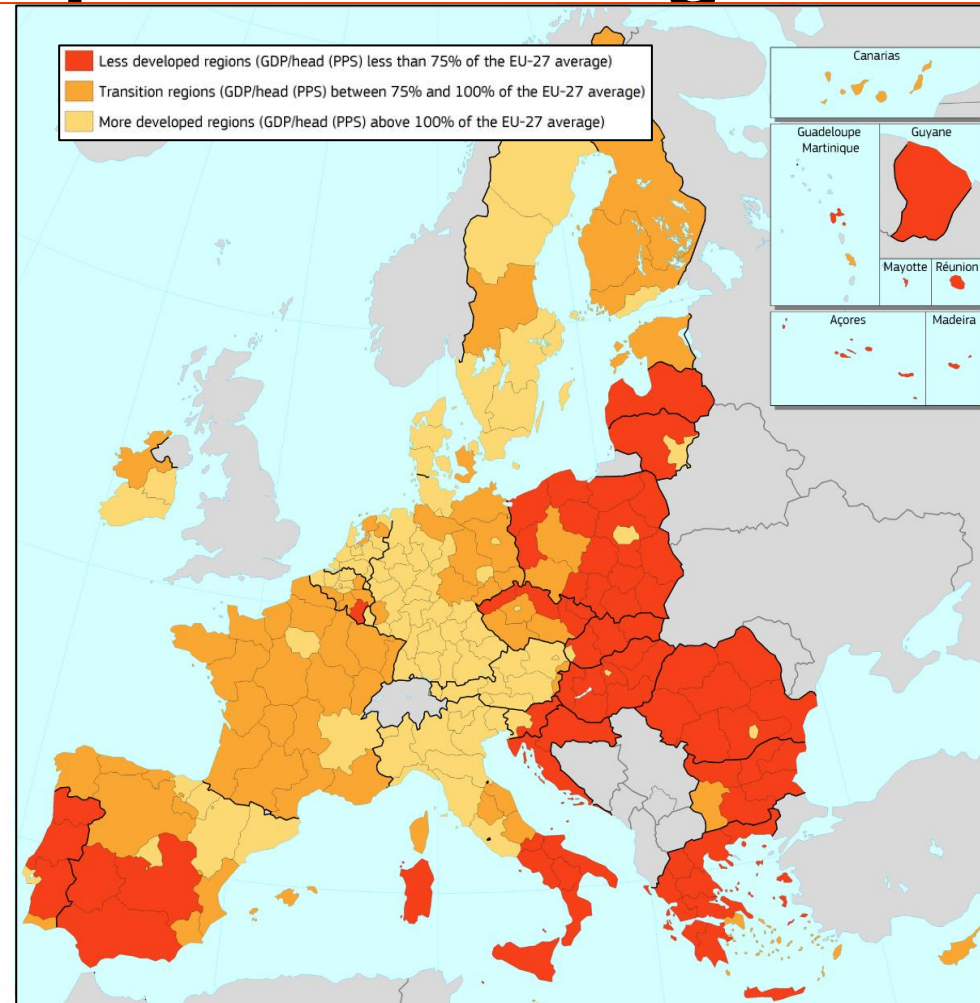
Zdroj: Evropská komise, 2014, 2018, 2021

Politika soudržnosti EU: způsobilost regionů

2014–2020

2021–2027 (HDP/obyvatele 2015–2017)

Zdroj: Evropská komise, 2013, 2019

Politika soudržnosti EU: max. míry spolufinancování z EU

Kategorie regionu / období	2014–2020	2021–2027
Méně rozvinuté regiony (MRR)	85 %	85 %
Přechodové regiony (PR)	60 %	60 %
Více rozvinuté regiony (VRR)	50 %	40 % (50 % FST)
Fond soudržnosti (FS)	85 %	85 %
Fond spravedlivé transformace (FST)	-	85 %
Cíl Evropská územní spolupráce (EÚS)	85 %	80 % (85 % Interreg VI-D)
Integrované nástroje (ITI, CLLD)	85 %	40 – 95 %

Přechodové regiony, které byly v období 2014–2020 klasifikovány jako méně rozvinuté regiony: 70 %

Více rozvinuté regiony, které byly v období 2014–2020 klasifikovány jako přechodové regiony nebo jejichž HDP na obyvatele bylo nižší než 100 %: 70 %

Politika soudržnosti EU: cíle (z pohledu způsobilosti regionů)

2014–2020

I. Investice pro růst a zaměstnanost

- Podpora z: EFRR, ESF, FS, YEI.
- 325,149 mld. EUR (s.c., 2011).
- 339,019 mld. EUR (b.c., 2014).
- **404,803 mld. EUR** (b.c., 2024).

II. Evropská územní spolupráce

- Podpora z: EFRR.
- 9,623 mld. EUR (s.c., 2014).
- 10,125 mld. EUR (b.c., 2021).

2021–2027

I. Investice pro zaměstnanost a růst

- Podpora z: EFRR, ESF+, FS, FST.
- **338,5 mld. EUR** (s.c., r. 2018).
- 369,0 mld. EUR (b.c., r. 2021).
- **368,053 mld. EUR** (b.c., r. 2024).

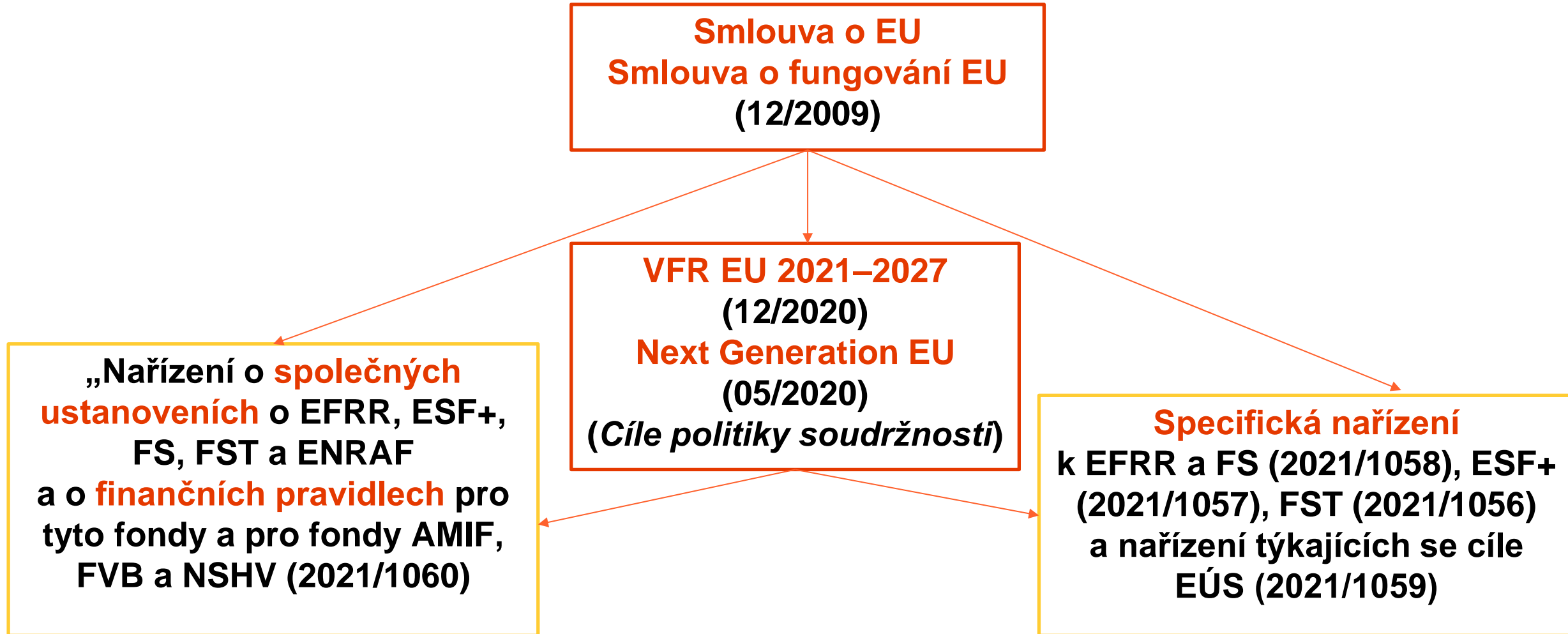
II. Evropská územní spolupráce

- Podpora z: EFRR.
- **8,050 mld. EUR** (s.c. r. 2018).
- 9,041 mld. EUR (b.c., r. 2021).
- **9,617 mld. EUR** (b.c., r. 2024).

Politika soudržnosti EU: cíle (z pohledu zaměření podpory)

Tematické cíle pro ESI fondy (2014–2020)	Cíle politiky soudržnosti pro fondy EU (2021–2027)
1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací	1. Inteligentnější Evropa (<i>Digitální transformace</i>)
2. Zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií	
3. Zvýšení konkurenceschopnosti MSP, odvětví zemědělství (EAFRD) a odvětví rybníkářství a akvakultury (EMFF)	
4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích	2. Zelenější, nízkouhlíková Evropa (<i>Zelená transformace</i>)
5. Podpora přizpůsobení změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik	
6. Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů	3. Propojenější Evropa
7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách	
8. Podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil	4. Sociálněji Evropa
9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci	
10. Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku a do celoživotního učení	5. Evropa bližší občanům
11. Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě	

Politika soudržnosti EU: legislativní rámec

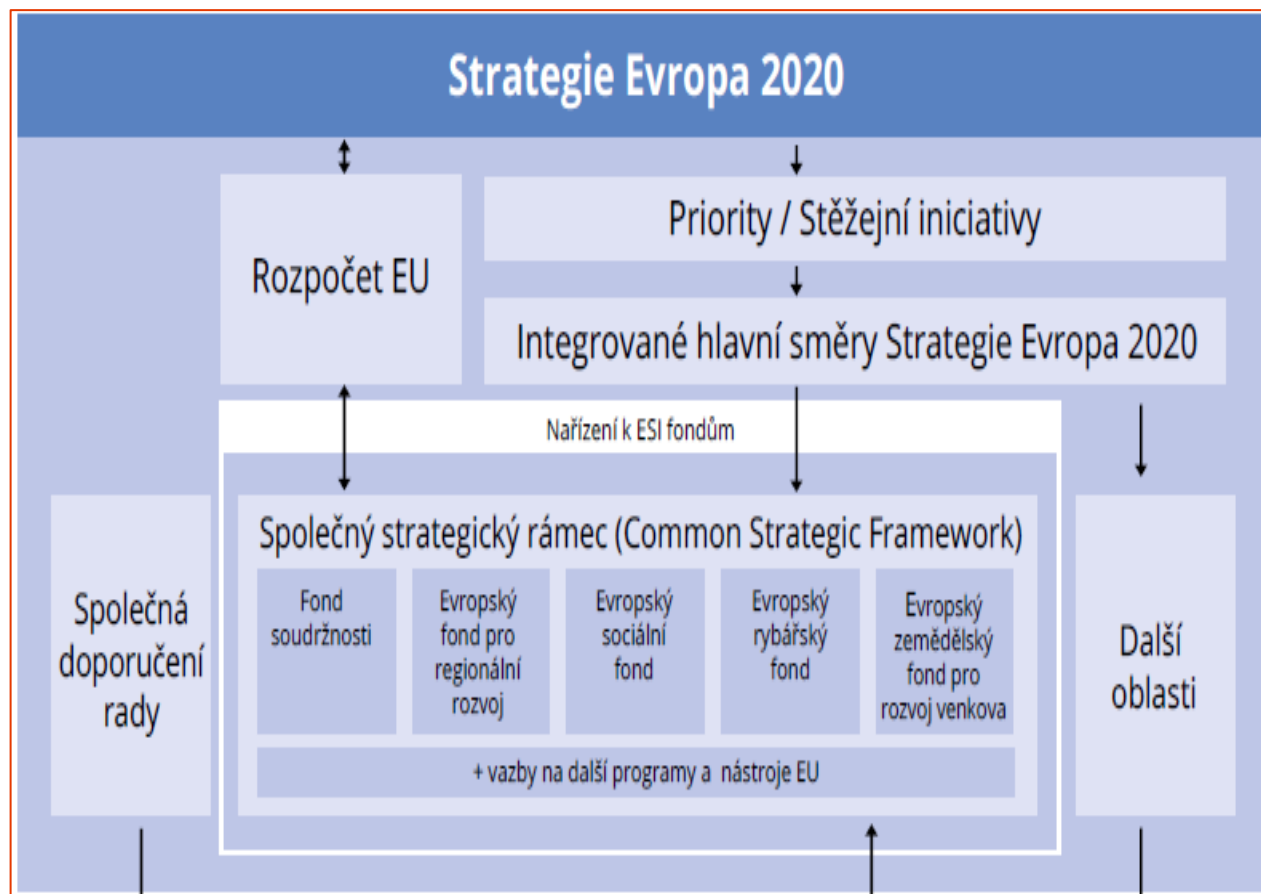

Politika soudržnosti EU: nástroje (fondy)

ESI fondy (2014–2020) (Nařízení EP a Rady EU č. 1303/2013)	Fondy (EU) (2021–2027) (Nařízení EP a Rady EU č. 2021/1060)
Evropský sociální fond (ESF)	Evropský sociální fond+ (ESF+)
Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR/ERDF)	Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR/ERDF)
Fond soudržnosti (FS/CF)	Fond soudržnosti (FS/CF)
Evropský námořní a rybářský fond (ENRF/EMFF)	Evropský námořní a rybářský a akvakulturní fond (ENRAF/EMFAF)
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD/EZFRV)	Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)
	Fond pro vnitřní bezpečnost (FVB/ISF)
	Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (NSHV/BMVI)
	Fond pro spravedlivou transformaci (FST/JTF)

Politika soudržnosti EU: strategický přístup k programování

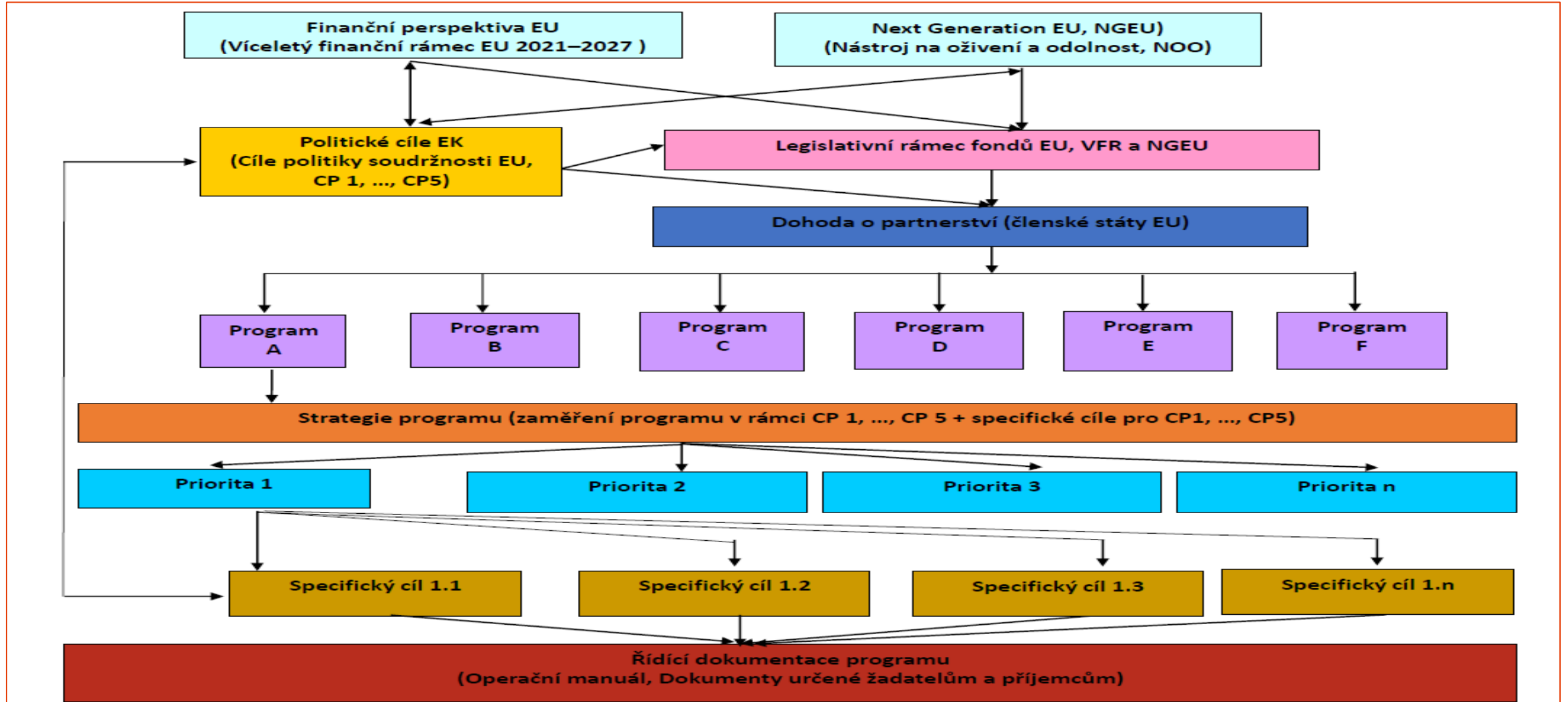
2014–2020

2021–2027: odlišnosti

- **Absence jednotné strategie EU po roce 2020** → více různých strategických dokumentů.
- **Neexistence Společného strategického rámce (CSF).**
- **5 politických cílů (CP)** v rámci politiky soudržnosti EU.
- Z balíčku nařízení k fondům EU **vypadla společná úprava pro EZFRV (EAFRD).**

Politika soudržnosti EU: systém a logika implementace

Politika soudržnosti EU: základní typologie programů

- **Typy programů EU z pohledu způsobu řízení zdrojů**
  - **Přímé řízení** → přímo řízené a financované programy EU - **unijní programy**, např. *Horizont Evropa, Erasmus+* (v gesci EACEA), *CEF II, NGEU-RRF (Evropská komise)*.
https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy-2021_2027
  - **Sdílené řízení** → společně řízené a financované programy EU - **(operační) programy**, např. *IROP, OP ŽP, OP TAK, OP Z+*; **programy EÚS** (např. *Interreg Česko-Polsko 2021–2027*) (*Evropská komise + členské země EU*).
<https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>
  - **Nepřímé řízení** → financování řídí **partnerské organizace, národní agentury a jiné subjekty v EU** (např. *Erasmus+ (v gesci DZS), ESF+, fondy EU v oblasti vnitřních věcí*), *NGEU-NOO* či **subjekty mimo EU**, zejména:
    - **Mezinárodní organizace** - např. OSN, Světová banka, MMF, EBRD, OECD.
    - **Specializované subjekty EU** - např. EIB, EIF.
    - **Decentralizované agentury** - např. ECDC, EEA, Frontex, EMA.

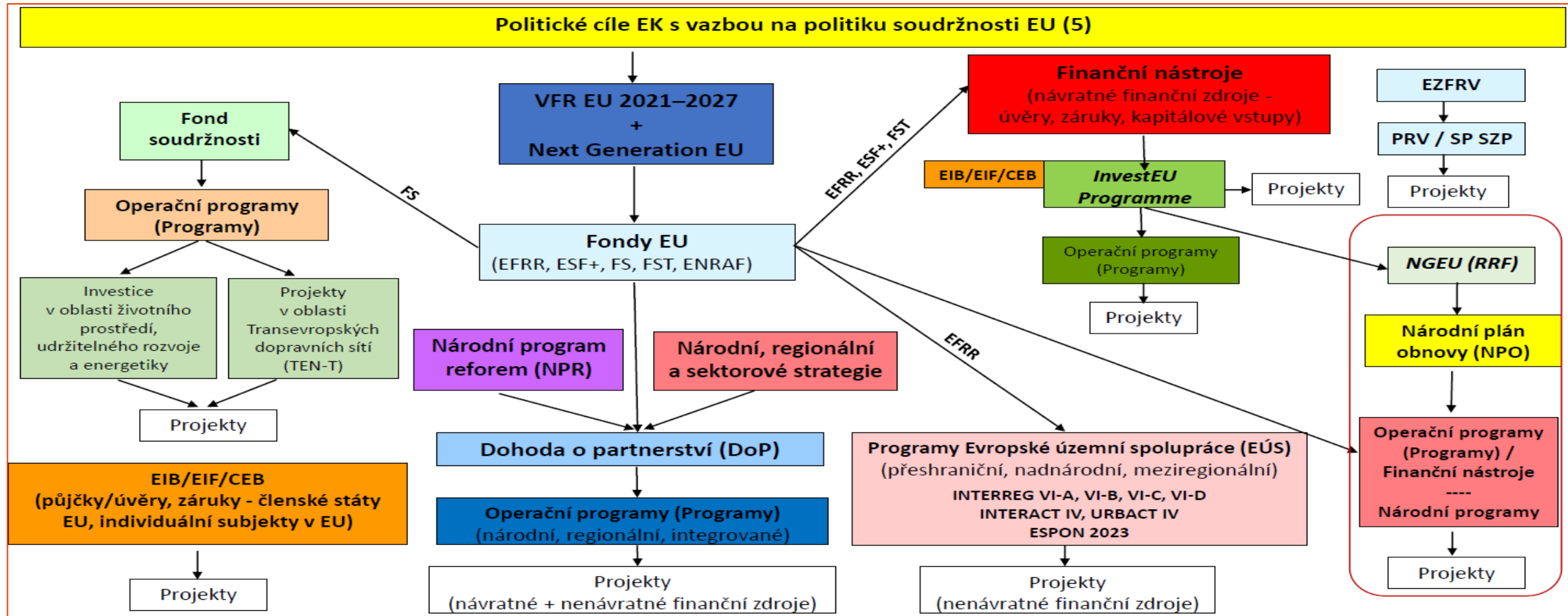
Politika soudržnosti EU: typologie programů

Programový dokument	2007–2013	2014–2020	2021–2027
STRATEGICKÝ	Strategické obecné zásady společenství pro soudržnost (CSG/SOZS)	Společný strategický rámec (CSF/SSR)	-- Politické cíle v rámci ON (CP1, ..., CP5)
	Národní rozvojový plán (NDP/NRP)	Národní plán (program) reforem (NRP/NPR)	Národní program reforem (NRP/NPR)
	Národní strategický referenční rámec (NSRF/NSRR)	Dohoda o partnerství (PA/DoP)	Dohoda o partnerství (PA/DoP)
OPERAČNÍ	Operační program (OP)	Operační program (OP)	Operační program (OP) Program (P)

Zdroj: Vlastní tvorba, 2024

Politika soudržnosti EU: nástroje a programy

- vazby 2021–2027

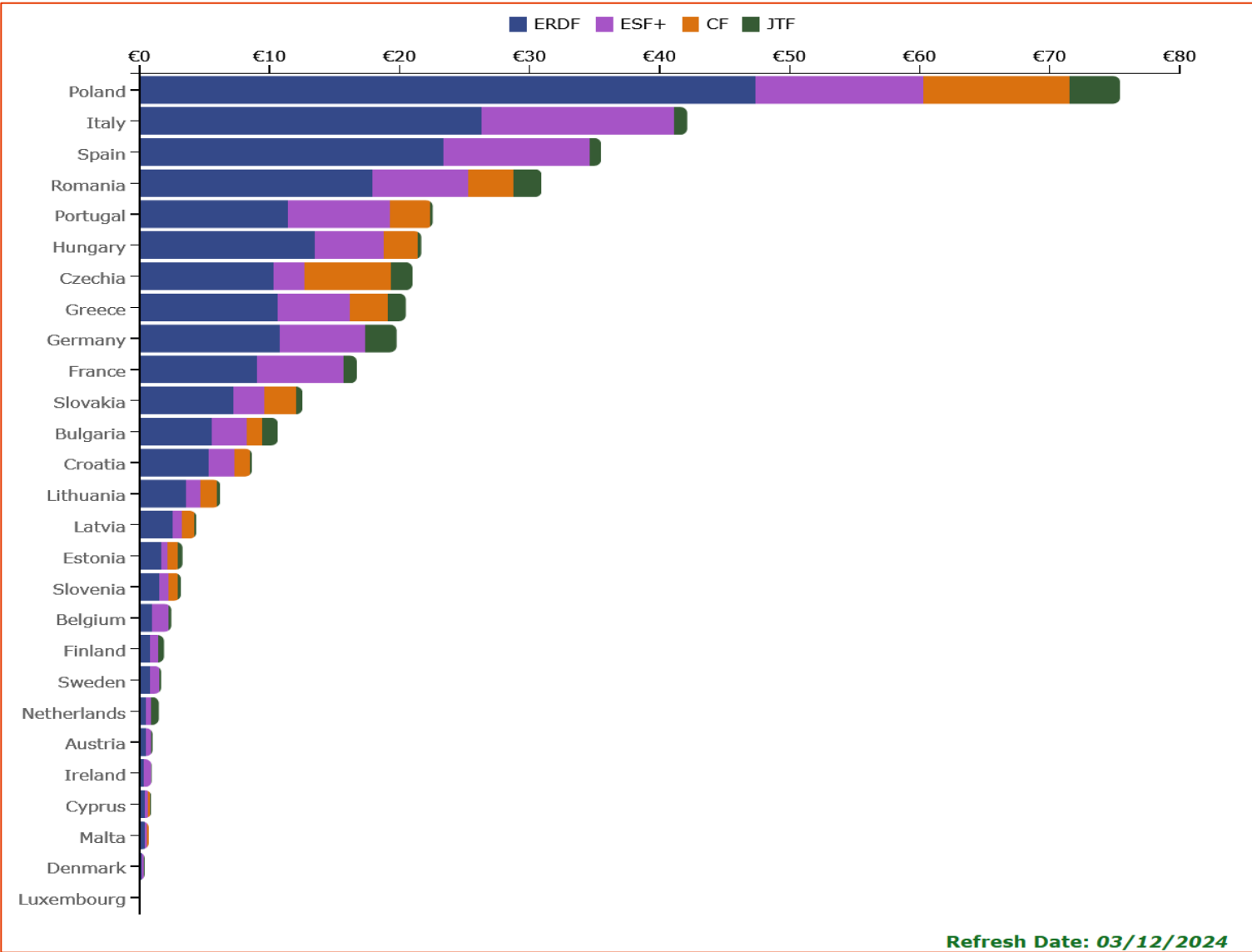
Politika soudržnosti EU a ČR: alokace (v mil. EUR)

2014–2020 (EU-28)	2021–2027 (EU-27)
325 149 (stálé ceny, 2011)	330 235 (stálé ceny, 2018)
351 854 (běžné ceny, 2014)	372 573 (běžné ceny, 2021)
404 803 (běžné ceny, 2024) (EFRR, ESF, FS, YEI) <i>(Cohesion Open Data Platform, 12/2024)</i>	368 053 (běžné ceny, 2024) (EFRR, ESF+, FS, FST) <i>(Cohesion Open Data Platform, 12/2024)</i>
Česká republika	Česká republika
21 982 (stálé ceny, 2011)	19 308 (stálé ceny, 2018)
23 942 (běžné ceny, 2014)	21 125 (běžné ceny, 2021)
25 783 (běžné ceny, 2024) (EFRR, ESF, FS, EZFRV, ENRF, YEI) <i>(Cohesion Open Data Platform, 12/2024)</i>	21 084 (běžné ceny, 2024) (EFRR, ESF+, FS, FST) <i>(Cohesion Open Data Platform, 12/2024)</i>
655,302 mld. Kč <i>(MMR-NOK, 09/2024)</i>	529,429 mld. Kč <i>(MMR-NOK, 10/2024)</i>

Zdroj: Evropská komise, 2011, 2014, 2018, 2021, 2024; vlastní zpracování

Politika soudržnosti EU: alokace členských států EU-27 (2021–2027)

(v mld. EUR, běžné ceny, 2024)

Refresh Date: 03/12/2024

Výzvy a příležitosti kohezní politiky pro EU

VÝZVY

- **Potřeba investic**
  - Zachování povahy politiky soudržnosti jako jedné z nejdůležitějších investičních politik EU.
- **Demografický vývoj**
  - Stárnutí populace, klesající porodnost, odliv mladých lidí z méně rozvinutých oblastí.
- **Udržitelné financování podporovaných aktivit.**
  - Zmírňování sociálních problémů a dopadů klimatických změn v zemích EU-27.
  - Posilování propojení městských a venkovských oblastí.
  - Rozvoj infrastruktury ve vzdálených regionech, včetně přístupu k dopravě a digitálním službám.
- **Administrativní zátěž a čerpání fondů**
  - Stabilní pravidla a procesy zjednodušující čerpání finančních prostředků z fondů EU.
  - Potřeba zefektivnění administrativy a zajištění rychlejší implementace programů spolufinancovaných z fondů EU.

PŘÍLEŽITOSTI

- **Sdílené řízení programů**
  - Trvalé a aktivní zapojování regionálních, místních a územních orgánů, sociálních partnerů, podnikatelů a občanské společnosti.
- **Nastavování (ladění) prioritních oblastí.**
  - Posilování regionální konkurenceschopnosti.
  - Sociální soudržnost a inkluze.
  - Podpora zelených projektů.
  - Digitální ekonomika a transformace.
- **Střednědobý rámec implementace fondů EU**
  - Přezkum výkonnosti – hodnocení střednědobého pokroku implementace fondů EU (03/2025).
  - Splnění milníků programů v zemích EU-27 z let 2021–2024.
- **Next Generation EU a NOO**
  - Efektivní cílování a využívání dodatečné finanční podpory projektů určených na dlouhodobou odolnost, inovace a transformaci regionů.

4. Politika soudržnosti pro Česko

- Architektura politiky soudržnosti EU pro ČR.
- Strategické dokumenty politiky soudržnosti *aneb* jak jsme se připravovali na období 2021–2027.
- Programy politiky soudržnosti *aneb* jaké máme možnosti spolufinancování projektů v programovém období 2021–2027.
- Implementace politiky soudržnosti EU v ČR *aneb* jak si vedeme v programovém období 2021–2027.
- Výzvy a příležitosti kohezní politiky pro Česko.

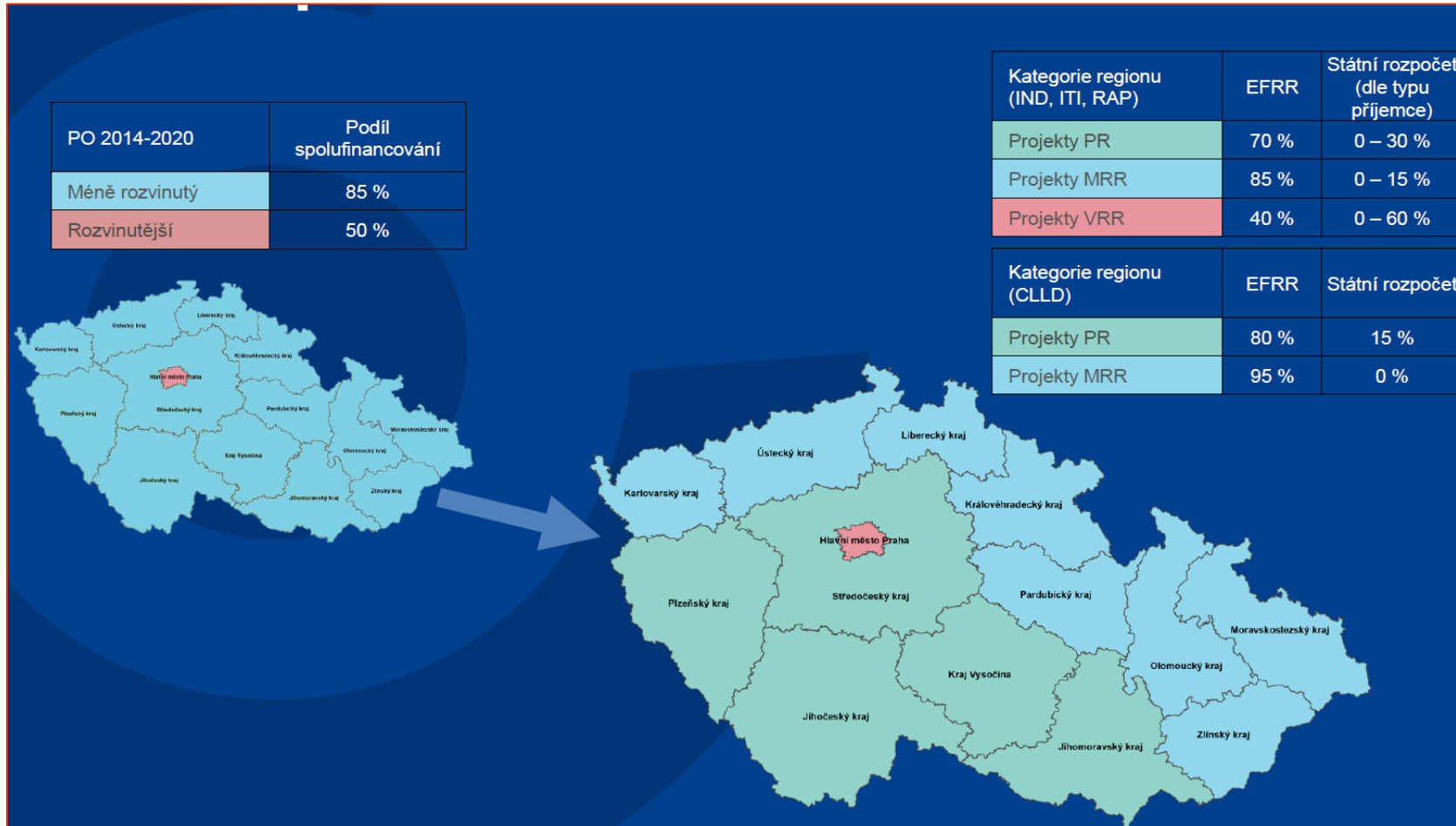
Architektura politiky soudržnosti EU pro ČR: 2021–2027

- Způsobilost a míry spolufinancování regionů ČR.
- Cíle politiky soudržnosti EU v ČR.
- Nástroje politiky soudržnosti EU v ČR.
- Finanční rámec politiky soudržnosti EU v ČR.

Způsobilost regionů ČR: pravidla spolufinancování z fondů EU

iii.

Pravidla spolufinancování Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus, Fondu soudržnosti, Fondu pro spravedlivou transformaci, Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu, Azylového, migračního a integračního fondu, Fondu pro vnitřní bezpečnost a Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky na programové období 2021-2027

Ministerstvo financí ČR

1

Zdroj: MMR-NOK, CRR ČR, 2022; MF ČR, 2023

4. 12. 2024

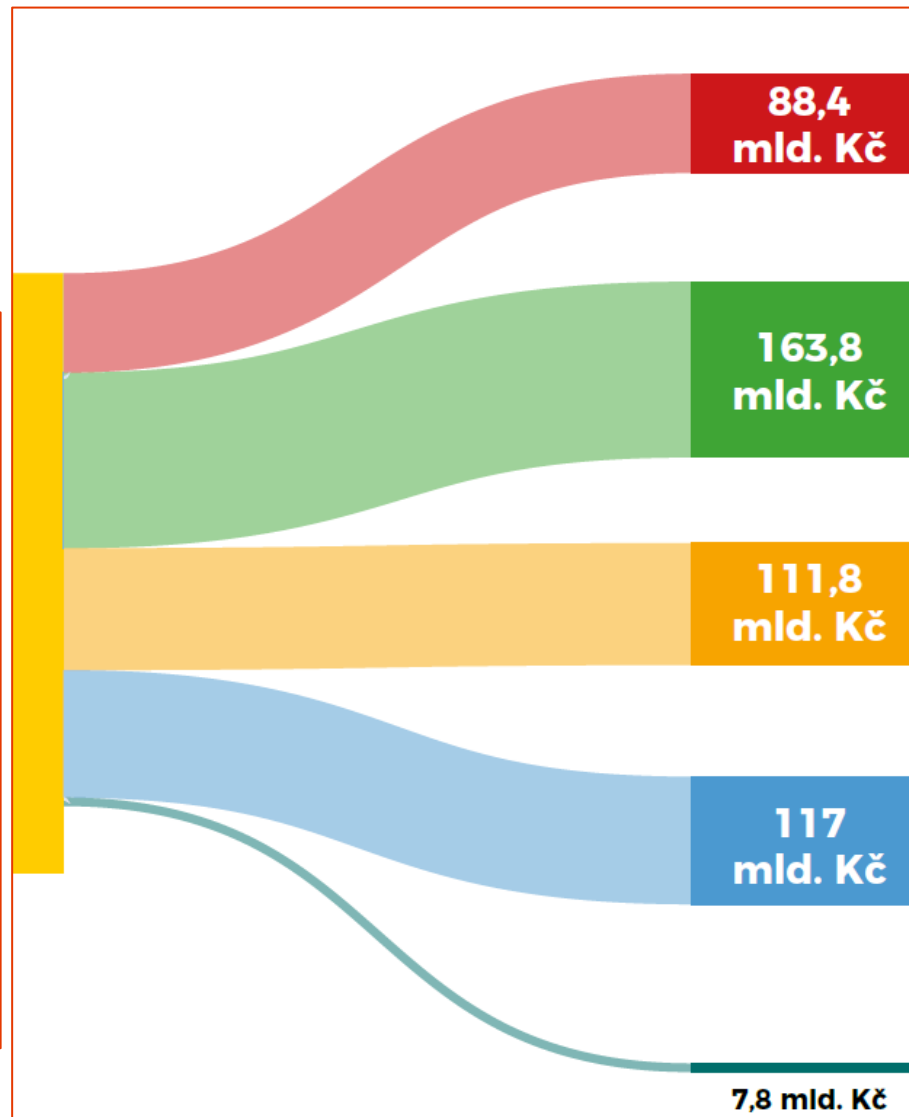
Zdroj: MF ČR, 2023

41

Cíle a priority politiky soudržnosti EU v ČR: 2021–2027

(v mld. Kč, běžné ceny, 2023)

Zdroj: MMR-NOK, 2023

Intelligentnější Evropa Intelligentnější Česko

- podpora inovací
- rozvoj digitalizace a internetu
- ekonomická transformace
- podpora malých a středních podniků

Zelenější, bezuhlíková Evropa Zelenější, bezuhlíkové Česko

- oběhové hospodářství
- čistá městská mobilita
- úspory energie a obnovitelné zdroje
- opatření v souvislosti se změnou klimatu

Propojenější Evropa Propojenější Česko

- efektivní mobilita
- rozšíření strategických dopravních sítí

Sociálnější Evropa Sociálnější Česko

- vyšší kompetence
- odbornější dovednosti
- rozvoj vzdělávání
- podpora sociálního začleňování
- rovný přístup ke zdravotní péči

Evropa bližší občanům Česko bližší občanům

- podpora místně vedených strategií rozvoje
- udržitelný rozvoj měst v EU (rovněž financováno i z cílů politiky 1-4)

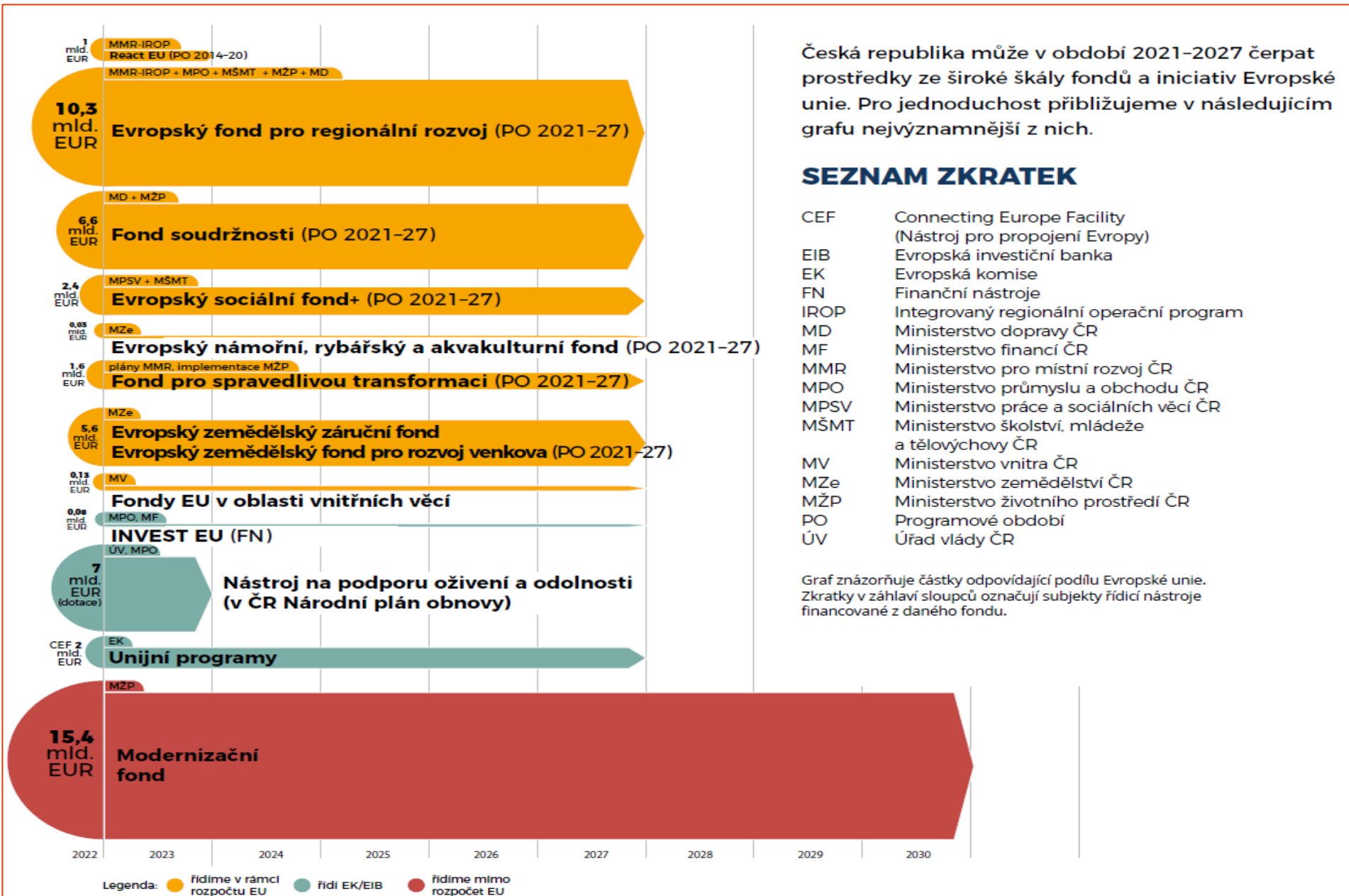
Poznámka: V alokacích u cílů není zahrnut Fond pro spravedlivou transformaci a OP Technická pomoc.

K přepočtu z EUR na Kč byl použit kurz 1 EUR = 26,11 Kč.

Politika soudržnosti ČR 2021–2027: finanční zdroje

(v mld. EUR, běžné ceny 2023)

Zdroj: MMR-NOK, 2023

Česká republika může v období 2021–2027 čerpat prostředky ze široké škály fondů a iniciativ Evropské unie. Pro jednoduchost přibližujeme v následujícím grafu nejvýznamnější z nich.

SEZNAM ZKRATEK

CEF	Connecting Europe Facility (Nástroj pro propojení Evropy)
EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
FN	Finanční nástroje
IROP	Integrovaný regionální operační program
MD	Ministerstvo dopravy ČR
MF	Ministerstvo financí ČR
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MV	Ministerstvo vnitra ČR
MZe	Ministerstvo zemědělství ČR
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR
PO	Programové období
ÚV	Úřad vlády ČR

Graf znázorňuje částky odpovídající podílu Evropské unie. Zkratky v záhlaví sloupců označují subjekty řídící nástroje financované z daného fondu.

Politika soudržnosti ČR 2021–2027: fondy EU

(v mld. Kč, běžné ceny 2023)

Zdroj: MMR-NOK, 2023

4. 12. 2024

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)

- inovace a výzkum
- digitální agenda
- podpora malých a středních podniků
- nízkouhlíkové hospodářství
- zdravotnictví a IZS
- kulturní dědictví ČR

Fond soudržnosti (FS)

- TEN-T dálnice a železnice
- veřejná doprava
- energetika a obnovitelné zdroje energie
- vodní hospodářství

Evropský sociální fond (ESF+)

- trh práce a zaměstnanost
- vzdělávání
- sociální služby a začleňování
- kapacity pro výzkum a vývoj

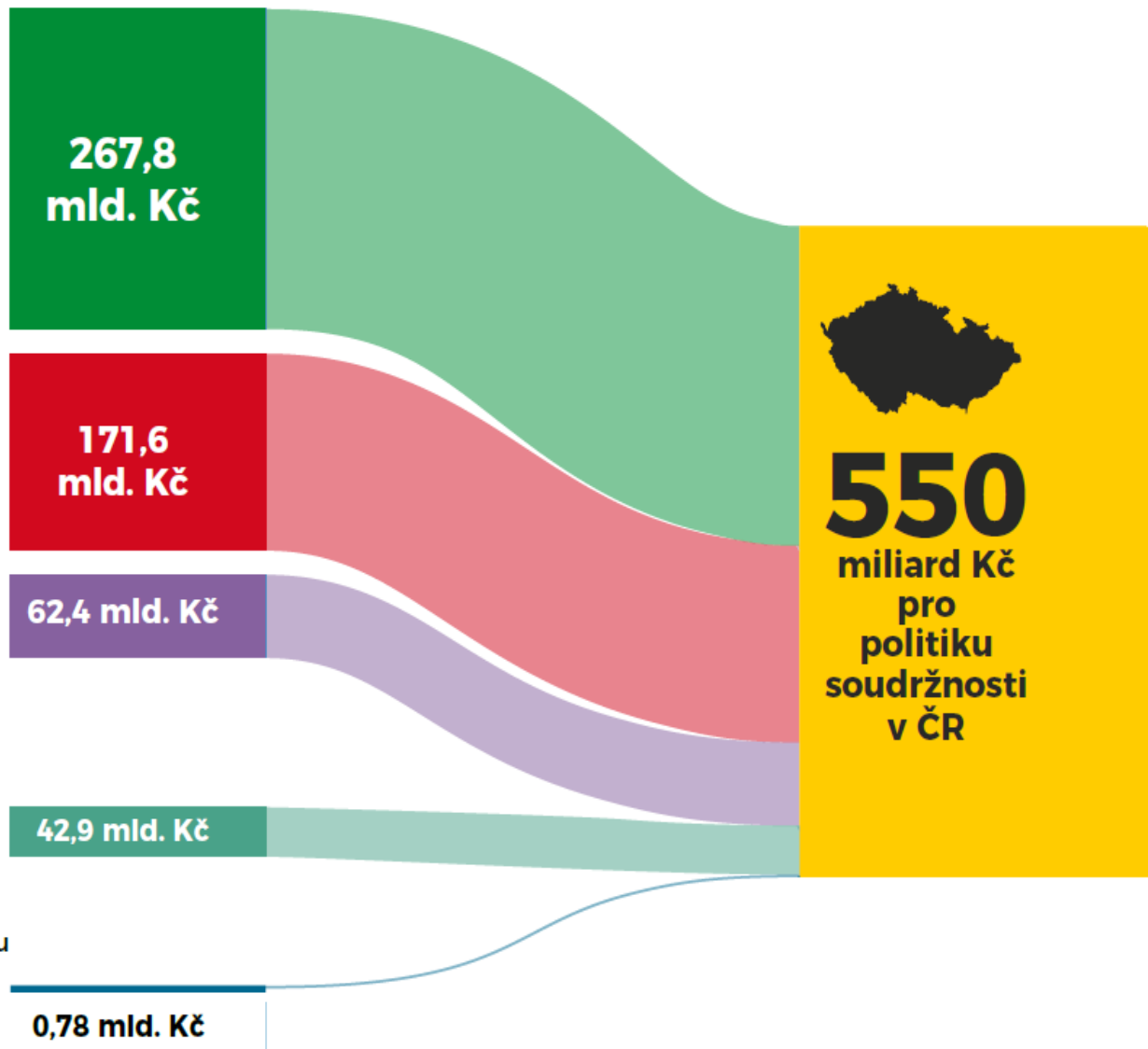
Fond pro spravedlivou transformaci (FST)

- transformace na nízkouhlíkovou ekonomiku
- obnova území zasaženého těžbou

Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond (ENRAF)

- podpora akvakultury
- zpracování ryb

Politika soudržnosti ČR 2021–2027: další fondy a iniciativy

(v mld. EUR, běžné ceny 2021)

Zdroj: MMR-NOK, 2023

InvestEU (FN)

- malé a střední podnikání
- infrastruktura
- výzkum
- inovace a digitalizace
- sociální investice
- strategické investice

Koordinační úřad:

Ministerstvo průmyslu a obchodu
Ministerstvo financí

Alokace vyčleněná z rozhodnutí vlády ČR je 0,08 mld. EUR.

190,8 mld. EUR

Nástroj na podporu oživení a odolnosti

- digitální transformace
- fyzická infrastruktura a zelená tranzice
- vzdělávání a trh práce
- instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID
- výzkum, vývoj a inovace
- zdraví a odolnost obyvatel

Koordinační úřad:

Úřad vlády
Ministerstvo průmyslu a obchodu

ČR má k dispozici 7 mld. EUR.

65 mld. EUR

Modernizační fond

- úspory energie
- obnovitelné zdroje energie
- energetická infrastruktura
- komunitní energetika
- veřejné osvětlení

Koordinační úřad:

Ministerstvo životního prostředí

ČR má k dispozici 15,4 mld. EUR.

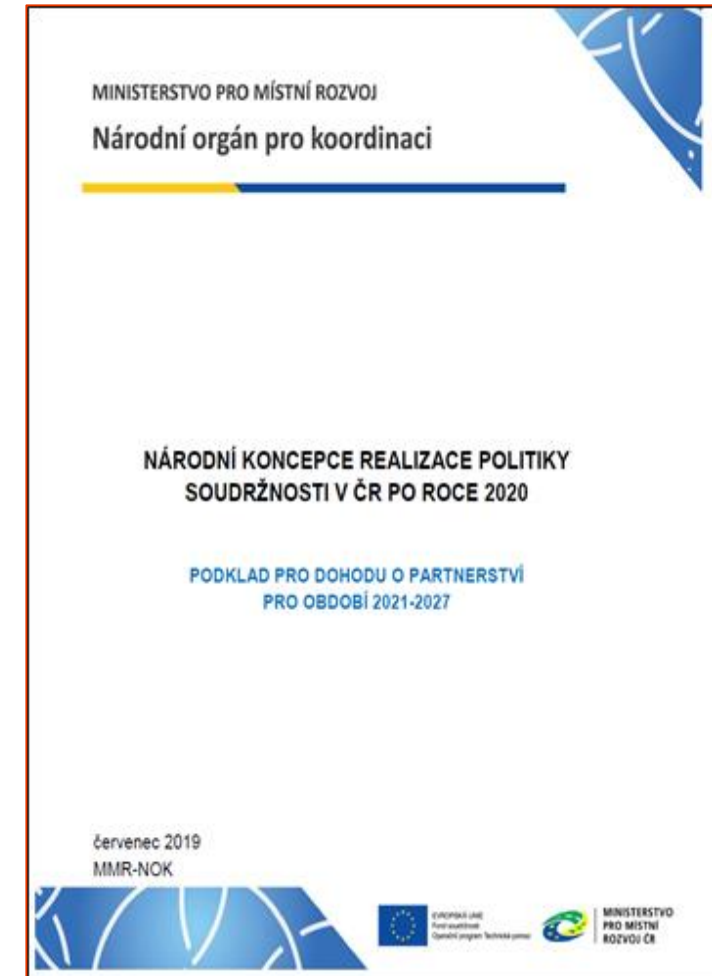

Strategické dokumenty: východiska pro přípravu DoP ČR 2021–2027

- **Debata v ČR o programovém období 2021–2027** zahájena v **lednu 2016** (zasedání ministrů zemí V4+4 v Praze, Společné prohlášení).
- **ČR proaktivně a trvale jednala** s dalšími státy EU a zástupci evropských institucí a vystupovala na řadě mezinárodních akcí (např. Kohezní fórum).
- **Dokumenty k východiskům, přípravě a pozici ČR k politice soudržnosti EU po roce 2020 (výběr)**
  - EVROPSKÁ KOMISE. *Bílá kniha o budoucnosti Evropy. Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025* (03/2017).
  - MMR-NOK. *Východiska pozice ČR k budoucnosti politiky soudržnosti po roce 2020* (07/2017).
  - MMR-NOK. *Předběžné stanovisko ČR k vybraným prvkům politiky soudržnosti 2021+* (08/2017).
  - *Usnesení vlády ČR č. 636/2017 o Východiscích pozice ČR k budoucnosti politiky soudržnosti po roce 2020* (11. 9. 2017).
  - MMR-NOK. *Rámcové pozice k návrhům nařízení pro politiku soudržnosti 2021–2027* (stanoviska pro Parlament ČR) (08/2018).
  - *Soubor Rámcových pozic k vybraným návrhům nařízení EU pro politiku soudržnosti v letech 2021–2027* (schváleno vládou ČR 10/2018).
  - MMR-NOK. **Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020 (NKR)**. Podklad pro dohodu o partnerství pro období 2021–2027 (12/2018).
  - VLÁDA ČR. **Usnesení vlády ČR k ze dne 4. února 2019 č. 94 k NKR** – podklad pro Dohodu o partnerství pro období 2021–2027, k přípravě Dohody o partnerství a operačních programů ČR pro fondy EU v oblasti politiky soudržnosti na období 2021–2027 (02/2019).

NKR politiky soudržnosti EU v ČR po roce 2020

- **Stěžejní dokument** určující hlavní věcné oblasti financování politiky soudržnosti ČR.
- Základní podklad pro zpracování **Dohody o partnerství** mezi ČR a EK a rozpracování **operačních programů**.
- První verze NKR projednána vládou ČR (4. 2. 2019).
- Schválená verze NKR (30. 7. 2019).
- **Schválení NKR** = **schválení národních priorit** v oblasti politiky soudržnosti a **rámcová podoba operačních programů**.

Zdroj: MMR ČR-NOK, 2019

NKR: cíl a zaměření

- **Cíl**

- Určit oblasti pro financování po roce 2020, tj. **identifikovat hlavní priority a cíle ČR**, a v návaznosti na nové podmínky pro poskytování podpory ze strany Evropské komise optimalizovat zdroje pro jejich pokrytí.

- **Zaměření**

- **Návrh architektury fondů EU** včetně základního vymezení operačních programů.
- **Návrh propojení na unijní programy** a způsob koordinace těchto aktivit na národní úrovni, které umožní efektivněji využívat unijní programy, než je tomu nyní.

Dohoda o partnerství (DoP): základní vymezení

- Základní **zastřešující strategický dokument ČR** pro čerpání finančních prostředků z fondů EU v programovém období 2021–2027 vypracovaný každým členským státem EU v souladu s čl. 7 - 9 hlavy I, kapitoly II *Nařízení Evropského parlamentu (EP) a Rady (EU) 2021/1060* (ON).
- **Strategický dokument hierarchicky nadřazený** operačním programům, které z něj svým obsahem vycházejí, respektive jsou vzájemně propojeny.
- Definuje **strategické cíle, národní priority a očekávané výsledky** pro programové období 2021–2027.
- **Nastavuje klíčové prvky implementační struktury a koordinační mechanismy.**
- Příprava a uzavření DoP mezi členským státem EU a Komisí **nezbytnou podmínkou** (čl. 11 - 12 hlavy II, kapitoly I ON).

Dohoda o partnerství ČR 2021–2027: vybrané milníky

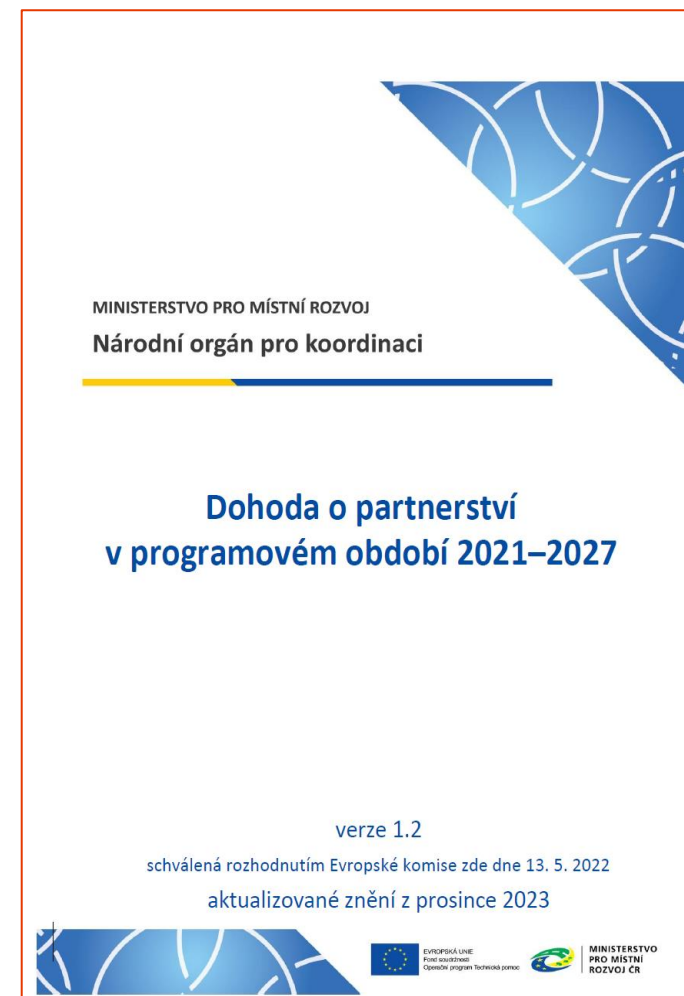
- **Východiska, příprava DoP: 2017–2019**
  - Kulaté stoly k budoucnosti politiky soudržnosti (2017–2019).
  - NKR, formulace návrhu DoP, návrh DoP, úpravy návrhu DoP (08/2017 - 07/2019).
  - Veřejné konzultace ke konsolidovanému návrhu DoP (12/2019).
- **Technické vyjednávání DoP s EK: 2019–2021**
  - Neformální dialog s EK → poziční dokumenty EK k návrhu DoP (Commission observations on the PA), vypořádávání připomínek.
- **Předložení DoP EK ke schválení: 16. 12. 2021**
  - Ukončení neformálního dialogu s EK.
- **Formální dialog s EK: 17. 12. 2021 – 13. 5. 2022**
  - Commission observations letter – final observations.
- **Schválení DoP ze strany EK: 13. 5. 2022**
  - ČR šestou zemí EU-27 se schválenou DoP.

Elisa Ferreira
komisařka EU pro soudržnost
a reformy
(Praha, 24. 5. 2022)

Dohoda o partnerství ČR: aktualizace

- **Květen 2022:** Schválená verze DoP ČR, v. 1.2 (61 stran + přílohy).
- **Červen 2023:** První aktualizace DoP ČR, v. 1.2
  - Částky alokací pro programy IROP a OP ŽP (dle realokace schválené UV č. 906 z 2. 11. 2022).
  - Částky příspěvků pro plnění cílů v oblasti klimatu (dle realokace schválené UV č. 906 z 2. 11. 2022).
- **Prosinec 2023:** Druhá aktualizace DoP ČR, v. 1.2
  - Kap. 2.1.2: **Popis očekávaného výsledku Městská a čistá mobilita** - odstraněn poslední odstavec: „*EFRR: Zvýšení podílu dopravy na alternativní paliva v podnikatelském sektoru ČR zejména zajištěním dostupné infrastruktury pro využívání alternativních paliv a zaváděním mobility s nulovými emisemi pro komerční služby realizované pro veřejné účely (P TAK)*“.
  - Kap. 2.2.2: **Popis vymezení a doplňkovost v oblasti Městská a čistá mobilita** - z výčtu programů odstraněn „OP TAK“.

DoP ČR 2021–2027: doplňkovost fondů a programů

- **Doplňkovost (komplementarita)**
  - Nutnost nastavení vymezení a doplňkovosti na evropské úrovni dána **sekundárním právem EU** (ON), podle něhož je nutné **zajistit koordinaci, doplňkovost a soudržnost mezi fondy a jinými nástroji Unie** a zároveň optimalizovat mechanismy koordinace mezi odpovědnými subjekty za účelem **zabránění zdvojení úsilí během plánování a provádění intervencí**.
- **Doplňkové vazby**
  - **Vzájemně funkčně propojené a doplňující se intervence a vazby těchto intervencí**, které vyžadují vzájemnou koordinaci nebo je taková koordinace efektivní z hlediska dopadu na příjemce / společnost či např. zvýšení absorpční kapacity.

Tabulka vymezení podle fondů a ostatních nástrojů EU a národních dotací se specifikací příslušných programů

Fond/nástroj \ Oblast	FS	EFRR	ESF+	FST	ENRAF	FEUVV	NOO	MODFOND	EZFRV ¹	Další programy EU*	Programy INTERREG
Využití Val		OP JAK OP TAK		OP ST	OP R		NPO		SP SZP	Horizont Evropa	Interreg
eGovernment		IROP		OP ST		OP FVB OP NSHV	NPO				
Digitalizace podniků		OP TAK		OP ST	OP R		NPO			Digitální Evropa	
Podnikání		OP TAK		OP ST	OP R		NPO		SP SZP	InvestEU Program pro jednotný trh	Interreg
Dovednosti		OP JAK OP TAK	OP Z+ OP JAK	OP ST			NPO				Interreg

Zdroj: MMR-NOK. Online. 2024

- **Příloha č. 1 DoP ČR**
  - **Verze 1.2**, aktualizace červenec 2024.
  - **21 témat** – popis vymezení typů podporovaných aktivit.
  - **2 doplňkové vazby** – OZE a energetické struktury, Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení (KPSV+).

Operační programy v ČR: návrh struktury a příprava (vybrané milníky)

- **4. únor 2019: usnesení vlády ČR o struktuře operačních programů pro období 2021–2027** (ÚV č. 94/2019)
  - Schválený návrh počítal s **osmi operačními programy**, které byly rozpracovávány, a to včetně podporovaných oblastí a modelového rozdělení prostředků.
  - Priority NKR byly naplňovány prostřednictvím jednoho či více operačních programů.
  - **Zánik regionálního OP pro region NUTS 2 hlavního města Prahy.**
- **31. březen 2020: předložení vládě ČR** (dle usnesení vlády ČR č. 94/2019 a 562/2020)
  - Rozpracované návrhy operačních programů pro období 2021–2027.
  - Návrh *Pravidel pro zajištění efektivního řízení a koordinace naplňování cílů DoP 2021–2027* a určení odpovídajících orgánů implementace.
- **14. říjen 2020: předložení vládě ČR**
  - **Vysoce rozpracované** (ucelené pracovní verze) **návrhy operačních programů** pro období 2021–2027.
  - V návrzích programových dokumentů **chyběl rozpad alokací** – podmíněno schválením VFR 2021–2027 pro EU-27 a příslušné evropské legislativy (balíček nařízení k fondům EU).

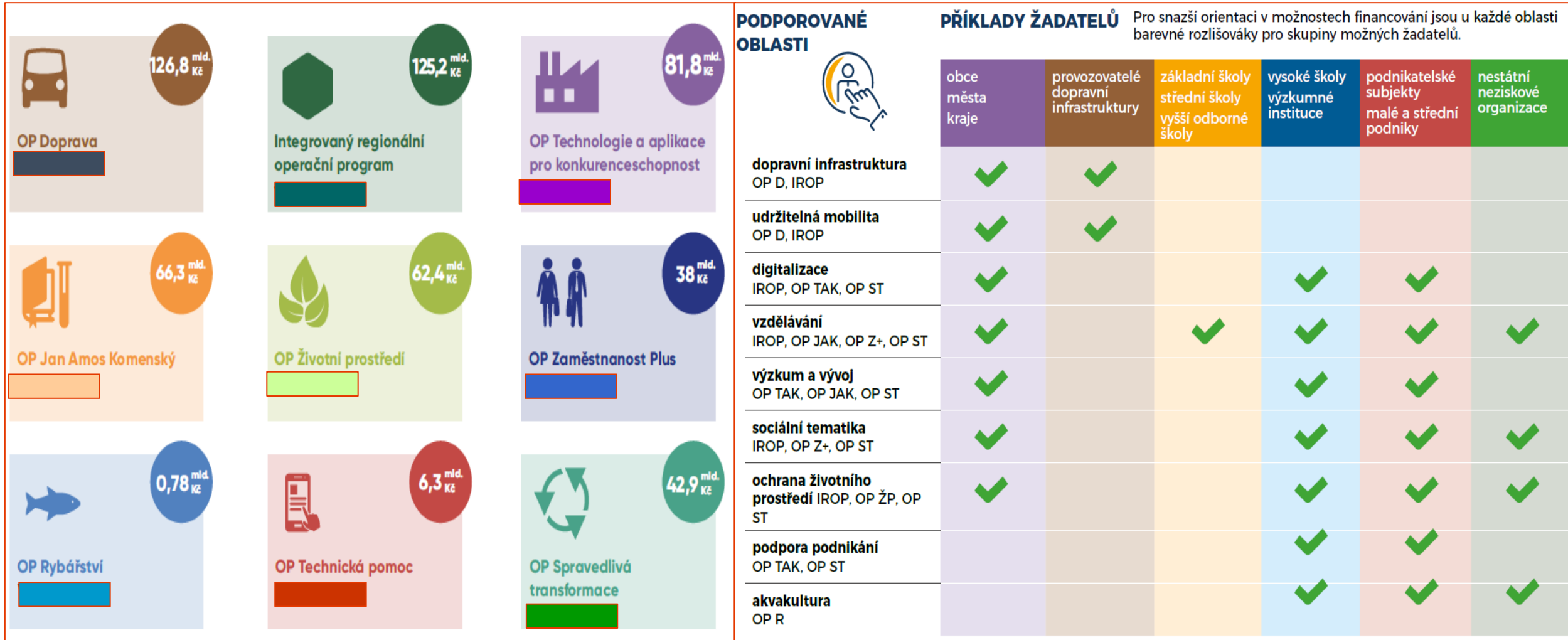
Operační programy ČR: příprava a schvalování (vybrané milníky)

- **1. březen 2021**
  - **Schválení alokací operačních programů pro období 2021–2027 vládou ČR.**
  - Zásadní krok, který ČR přiblížil k finalizaci jednotlivých programů a jejich vyjednávání s Evropskou komisí.
- **1. polovina 2021 – 2. polovina 2022**
  - Dopracovávání návrhů programových dokumentů OP.
  - Průběžné technické vyjednávání OP s EK (neformální dialog).
  - 10 – 11/2021: finální schvalování jednotlivých OP vládou ČR.
  - 12/2021 – 03/2022: předkládání OP ke schválení EK (zahájení formálního dialogu).
  - 03 – 06/2022: oficiální připomínky EK k PD jednotlivých OP a jejich vypořádání.
  - **05 – 09/2022: postupné schvalování jednotlivých programů ze strany EK.**
  - **26. 9. 2022: schválení všech národních programů politiky soudržnosti EU ze strany EK → ČR druhou zemí v rámci EU-27.**

Cíl Investice pro zaměstnanost a růst: typologie programů v ČR

- **Národní (operační) programy (NOP)**
  - V ČR (národní) operační programy (NOP).
- **Regionální (operační) programy (ROP)**
  - V ČR **není žádný operační program** zaměřený pouze na jeden region NUTS 2.
- **Integrované (operační) programy (IOP)**
  - Operační programy financované více než jedním fondem EU.
  - V ČR např.: P D, P ŽP (*EFRR+FS*).

Operační programy v ČR: základní přehled

Operační programy ČR 2021–2027: alokace (EU)

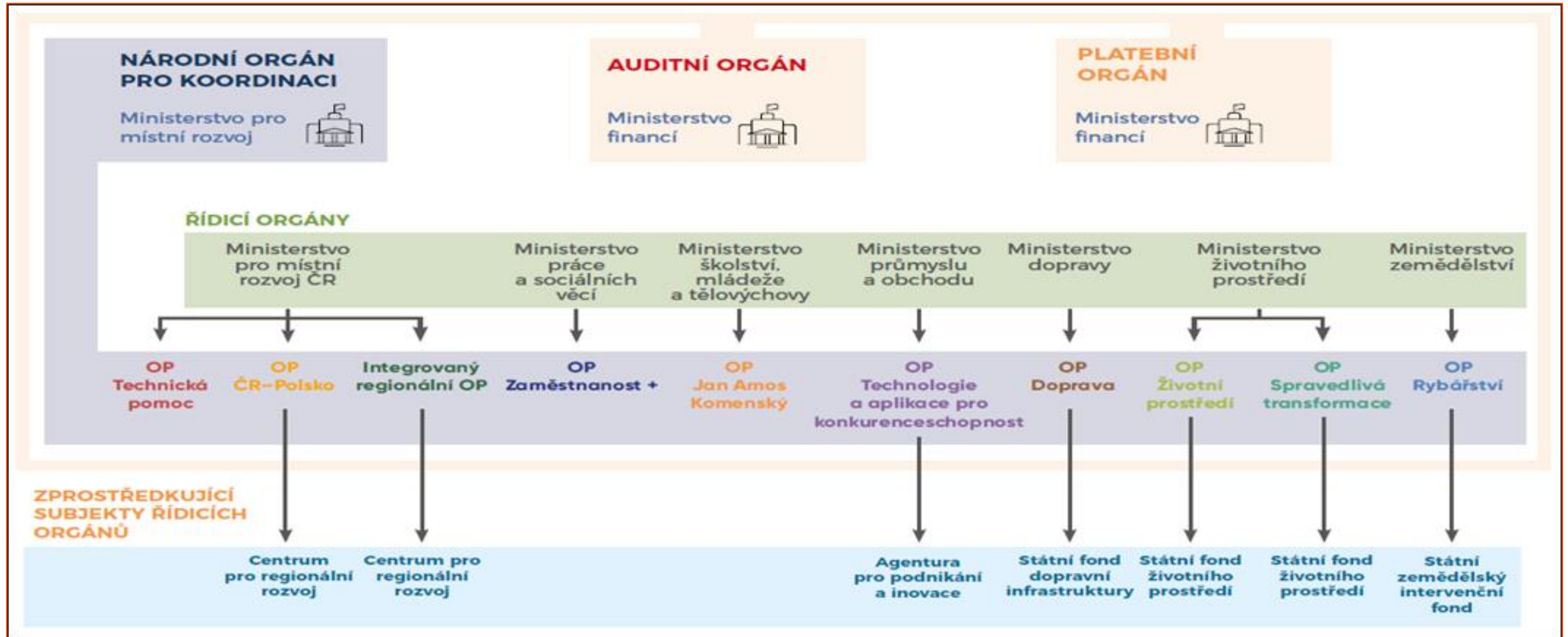
Program	Alokace v mld. EUR (b.c.)	Alokace v mld. Kč (b.c.)
OP D	4,854	121,747
IROP	4,683	117,753
OP TAK	3,136	78,895
OP JAK	2,551	63,904
OP ŽP	2,510	63,019
OP ST	1,641	41,277
OP Z+	1,459	36,542
OP R	0,030	0,743
OP TP	0,220	5,537
CELKEM	21,084	529,429

Vybrané národní (operační) a evropské programy – možnosti financování

Zdroj: MMR ČR. RE:START. Online. 11/2023

Zdroje		OZE A VODÍK	ENERGETICKÁ CHUDOBA	BROWNFIELDY A OBNOVA ÚZEMÍ	ZAPOJENÍ MALÝCH AKTÉRŮ
					
(Operační) programy v ČR	OP TAK	■			
	OP JAK				■
	Integrovaný regionální OP				■
	Nová Zelená úsporám	■	■		
	OP Spravedlivá transformace	■	■	■	■
	OP Zaměstnanost Plus				■
	Integrovaný regionální OP				■
	Modernizační fond	■			
	Národní plán obnovy	■	■		■
Ostatní zdroje v ČR	Národní rozvojová banka			■	
	Program rozvoje venkova				■
	Podpora cestovního ruchu				■
Unijní programy	Evropská investiční banka	■	■		
	LIFE	■	■		
	Horizont Evropa	■	■	■	■
	Citizens, Equality, Rights and Values				■
	Interreg Europe	■	■		■
	European Urban Initiative (EUI)				
	Inovační fond				
	Výzkumný fond uhlí a oceli	■		■	
Ostatní nadnárodní programy	Visegrádský fond (V4F)	■			■
	Fondy EHP a Norska	■			■
	Česko-německý fond budoucnosti				

Politika soudržnosti ČR: implementační struktura fondů EU

Zdroj: MMR-NOK, 2023

Programy v oblasti vnitřních věcí

69,9 ml. EUR

OPERAČNÍ PROGRAM AZYLOVÉHO, MIGRAČNÍHO A INTEGRAČNÍHO FONDU (OP AMIF)

Zaměření programu:

- podpora účinné integrace státních příslušníků třetích zemí
- boj proti neoprávněné migraci
- podpora návratové politiky
- posilování a rozvoj azylové politiky

Příklady žadatelů

- organizační složky státu
- územní samosprávné celky
- nestátní neziskové organizace
- vzdělávací a výzkumné organizace
- mezinárodní a mezivládní organizace

Podporované oblasti

- poskytování podpory a služeb státním příslušníkům třetích zemí
- výuka českého jazyka
- podpora rozvoje a provádění politik podporujících legální migraci
- zajištění informovanosti cílové skupiny
- zlepšení infrastruktury pro přijímání státních příslušníků třetích zemí
- podpora asistovaného dobrovolného návratu a reintegrace

34,9 ml. EUR

OPERAČNÍ PROGRAM FONDU PRO VNITŘNÍ BEZPEČNOST (OP FVB)

Zaměření programu:

- podpora boje proti závažné a organizované trestné činnosti
- zlepšení výměny informací mezi příslušnými orgány a relevantními institucemi
- zlepšení přeshraniční spolupráce bezpečnostních sborů

Příklady žadatelů:

- bezpečnostní sbory
- organizační složky státu
- výzkumné organizace a vysoké školy

Podporované oblasti

- stáže a vyslání příslušníků bezpečnostních sborů do zahraničí
- operace provádějící nebo usnadňující provádění politického cyklu EU/EMPACT
- vzdělávací a školicí aktivity pro bezpečnostní sbory
- pořízování či zlepšování nástrojů pro efektivnější boj se závažnou a organizovanou trestnou činností

30,2 ml. EUR

OPERAČNÍ PROGRAM NÁSTROJE PRO FINANČNÍ PODPORU SPRÁVY HRANIC A VÍZOVÉ POLITIKY (OP NSHV)

Zaměření programu:

- podpora evropské integrované správy hranic
- podpora společné vízové politiky

Příklady žadatelů:

- bezpečnostní sbory
- organizační složky státu

Příklady oblastí, které je možné financovat:

- obměna a pořízení nových zařízení pro odhalování padělaných dokumentů
- obměna techniky biometrické automatizace při hraniční kontrole na mezinárodních letištích
- provozní podpora rozsáhlých IT systémů (např. Schengenský Informační systém, Systém vstupu a výstupu, Evropský systém pro cestovní informace a povolení)
- rozvoj a obměna HW rozsáhlých IT systémů
- školení v oblasti vízové politiky

Cíl Evropská územní spolupráce: typologie a alokace programů v EU-27

ČÁST A

pozemní a námořní přeshraniční spolupráce podporující spolupráci mezi sousedními státy a regiony.

ČÁST B

nadnárodní spolupráce mezi skupinami regionů, které jsou ovlivněny stejnými geografickými podmínkami.

ČÁST C

meziregionální spolupráce napříč EU.

ČÁST D

integrace a vyvážený rozvoj nejvzdálenějších regionů.

Na Evropskou územní spolupráci je vyčleněno 2,4 % (tj. **9 mld. EUR**) z celkového rozpočtu politiky soudržnosti (330 mld. EUR), které jsou rozděleny mezi 95 programů po celé EU.

V programovém období 2021-2027 je možné čerpat celkem z 11 programů určených pro Českou republiku. Blíže jsou představeny na následujících stránkách.

PŘESHraniční SPOLUPRÁCE (INTERREG VI-A)

6,7 mld. EUR

Programy určené pro regiony, které hraničí s regionem sousedního státu.

Českou republiku zahrnuje 5 programů přeshraniční spolupráce:

ČR - Polsko (178,8 mil. EUR)
Sasko - ČR (152,3 mil. EUR)
Bavorsko - ČR (99,1 mil. EUR)
Rakousko - ČR (86,8 mil. EUR)
Slovensko - ČR (85,3 mil. EUR)

NADnárodní SPOLUPRÁCE (INTERREG VI-B)

1,6 mld. EUR

Programy určené pro skupiny regionů ovlivněné stejnými geografickými podmínkami.

Českou republiku zahrnují 2 programy nadnárodní spolupráce:

INTERREG CENTRAL EUROPE (224,6 mil. EUR)
INTERREG DANUBE (231,1 mil. EUR)

MEZIREGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE (INTERREG VI-C)

0,5 mld. EUR

Programy podporující spolupráci regionů napříč i mimo EU, zejména v oblasti spolupráce Institucí.

Českou republiku zahrnují 3 programy meziregionální spolupráce:

INTERREG EUROPE (379,5 mil. EUR)
ESPON (48 mil. EUR)
INTERACT (45 mil. EUR)

SPOLUPRÁCE NEJVZDÁLENĚJŠÍCH REGIONŮ (INTERREG VI-D)

0,3 mld. EUR

Programy podporující integraci a vyvážený rozvoj nejvzdálenějších regionů EU.

Česká republika není zahrnuta do programů spolupráce nejvzdálenějších regionů.

Programy přeshraniční spolupráce v ČR (Interreg VI-A)

Zdroj: MMR-NOK, 2023

Schválen EK: **4. 10. 2022**

178,8 mil. EUR

INTERREG
ČESKO
-
POLSKO

Řídicí orgán:
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
www.cz-pl.eu

Podporované oblasti:

- přizpůsobení se změnám klimatu, prevence rizik a odolnosti vůči katastrofám
- posílení biologické rozmanitosti a zeleně
- posílení úlohy kultury a cestovního ruchu
- rozvoj silniční a železniční infrastruktury
- růst a konkurenceschopnost malých a středních podniků
- spolupráce institucí a obyvatel

4. 12. 2024

Schválen EK: **28. 7. 2022**

152,3 mil. EUR

PROGRAM SPOLUPRÁCE
SASKO
-
ČESKÁ REPUBLIKA

Řídicí orgán:
Saské státní ministerstvo pro regionální rozvoj
www.sn-cz2020.eu

Podporované oblasti:

- zapojení malých a středních podniků do výzkumu a inovací
- rozvoj sítí mezi akademickou, hospodářskou a podnikatelskou sférou
- přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim
- posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury a snížení znečištění
- podpora vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení
- podpora kultury, kulturního dědictví a udržitelného cestovního ruchu
- spolupráce institucí a obyvatel

Schválen EK: **17. 3. 2022**

99,1 mil. EUR

INTERREG
BAVORSKO
-
ČESKÁ REPUBLIKA

Řídicí orgán:
Bavorské státní ministerstvo hospodářství, regionálního rozvoje a energetiky
www.by-cz.eu/cz

Podporované oblasti:

- rozvoj a posílení výzkumných a inovačních kapacit
- přizpůsobení se změnám klimatu a prevence s nimi spojených rizik
- posílení ochrany a zachování přírody a biodiverzity
- rozšiřování společné nabídky vzdělávání
- posílení úlohy kultury a cestovního ruchu v hospodářském rozvoji
- spolupráce institucí a obyvatel

Schválen EK: **16. 6. 2022**

86,8 mil. EUR

INTERREG VI-A
RAKOUSKO
-
ČESKO

Řídicí orgán:
Úřad Spolkové vlády Dolní Rakousko
www.at-cz.eu/cz/2021

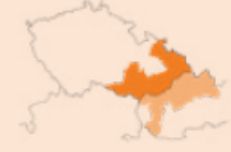
Podporované oblasti:

- vzdělávání, věda a výzkum
- ochrana klimatu a životního prostředí
- kultura a cestovní ruch
- přeshraniční správa

Schválen EK: **4. 10. 2022**

85,3 mil. EUR

INTERREG
SLOVENSKO
-
ČESKO

Řídicí orgán:
Ministerstvo investic, regionálního rozvoje a informatizace SR
www.sk-cz.eu

Podporované oblasti:

- přizpůsobování se změně klimatu a předcházení rizikům katastrof
- posílení ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury
- přístup k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení
- posílení úlohy kultury a udržitelného cestovního ruchu
- zlepšení účinnosti veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany, subjekty občanské společnosti a institucemi
- budování vzájemné důvěry, zejména podporou akcí „lidé lidem“

Programy nadnárodní spolupráce v ČR (Interreg VI-B)

Zdroj: MMR-NOK, 2023

Schválen EK: **23. 3. 2022**

224,6 mil. EUR

INTERREG CENTRAL EUROPE

Řídicí orgán:
Město Vídeň

www.interreg-central.eu

Podporovaná území

- Rakousko
- Německo (8 regionů)
- Maďarsko
- Itálie (9 regionů)
- Polsko
- Slovenská republika
- Česká republika
- Slovinsko
- Chorvatsko

Tematické zaměření

- posílení využití integrovaného územního rozvoje
- posilování inovačních kapacit
- podpora dovedností pro průmyslovou transformaci a podnikání
- podpora energetické tranzice
- ochrana životního prostředí
- zlepšení propojení vesnických a okrajových území

Příklady žadatelů

- veřejné orgány (obce, města, kraje, ministerstva)
- veřejnoprávní orgány
- vzdělávací organizace
- soukromé subjekty
- neziskové organizace
- mezinárodní organizace

4. 12. 2024

Schválen EK: **29. 11. 2022**

231,1 mil. EUR

INTERREG DANUBE

Řídicí orgán:
Ministerstvo financí Maďarska

www.interreg-danube.eu

Podporovaná území

- Rakousko
- Bosna a Hercegovina
- Bulharsko
- Chorvatsko
- Česká republika
- Německo (2 regiony)
- Maďarsko
- Moldavsko
- Černá Hora
- Rumunsko
- Srbsko
- Slovensko
- Slovinsko
- Ukrajina

Tematické zaměření

- posilování výzkumných a inovačních kapacit
- podpora obnovitelné energie
- přizpůsobení se změně klimatu
- rozvoj sociální infrastruktury
- posílení institucionální kapacity veřejných orgánů a stakeholderů

Příklady žadatelů

- národní, regionální a místní veřejné subjekty
- soukromé subjekty
- mezinárodní organizace

Programy meziregionální spolupráce v ČR (Interreg VI-C)

Zdroj: MMR-NOK, 2023

Schválen EK: 23. 3. 2022

379,5 ml. EUR

INTERREG EUROPE

Řídicí orgán:

Regionální rada regionu Hauts de France
www.interregeurope.eu

Podporovaná území

členské státy EU + Norsko a Švýcarsko

Tematické zaměření

- zlepšení implementace regionálních politik
- investice pro růst a zaměstnanost
- výměna zkušeností a inovativních postupů
- budování kapacit mezi subjekty podílejícími se na implementaci a přípravě regionálních politik ve všech tematických oblastech kohezní politiky

Příklady žadatelů

- veřejné orgány (obce, města, kraje, ministerstva)
- veřejné, veřejnoprávní subjekty zodpovědné za přípravu a realizaci regionálně rozvojových politik
- soukromé neziskové subjekty

Schválen EK: 28. 7. 2022

45 ml. EUR

INTERACT

Řídicí orgán:

Bratislavský samosprávný kraj
www.interact.eu

Podporovaná území

členské státy EU + Norsko a Švýcarsko

Tematické zaměření

- posílení efektivnosti a zkvalitnění aktivit územní spolupráce
- šíření znalostí, zkušeností a dalších výstupů z programů územní spolupráce
- poskytování poradenství a odborných znalostí

V rámci programu Interact nejsou realizovány nové projekty, do kterých by se mohla zapojit širší veřejnost.

Schválen EK: 19. 7. 2022

48 ml. EUR

ESPON

Řídicí orgán:

Ministerstvo energetiky a územního plánování se sídlem v Lucembursku
www.espon.eu

Podporovaná území

členské státy EU + Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko

Tematické zaměření

- posilování a budování kapacit prostřednictvím poskytování územních důkazů stakeholderům na všech úrovních

Podporované oblasti

- vědecké a monitorovací databáze pro územní rozvoj a soudržnost
- cílené analýzy sociálních, územních a ekonomických disparit
- aplikovaný výzkum

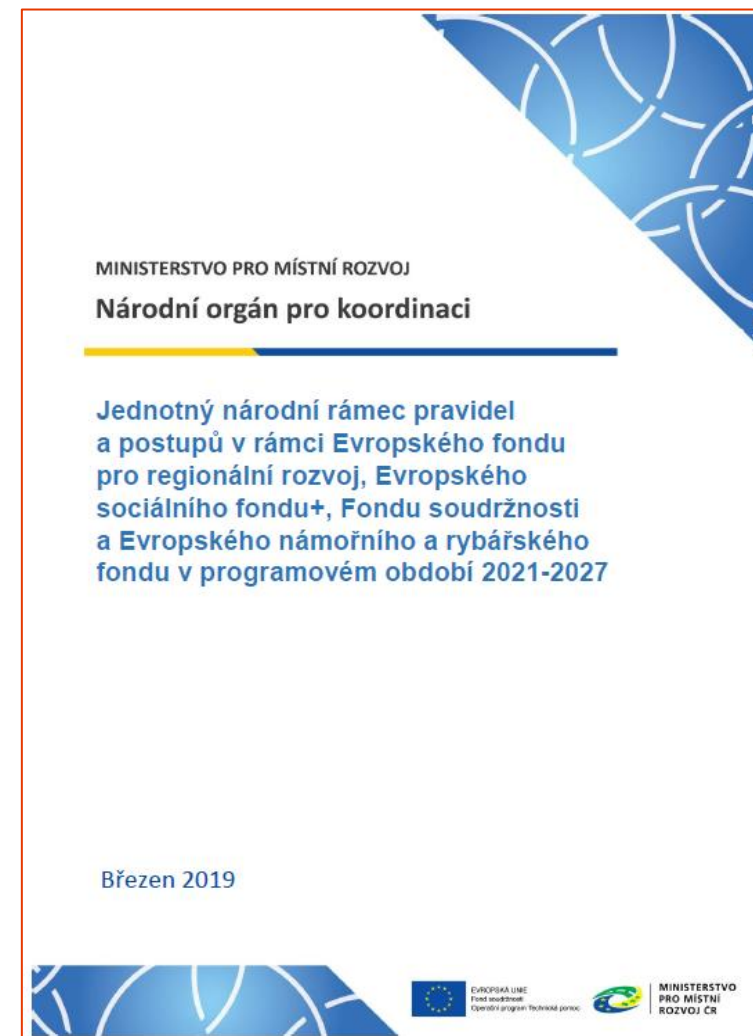
Příklady žadatelů

- veřejné, veřejnoprávní i soukromé instituce

Jednotný národní rámec pro období 2021–2027

- **Jednotný národní rámec pravidel a postupů v rámci EU fondů v ČR pro programové období 2021–2027**
  - Základní principy, struktura, fázování, zapojení partnerů a harmonogram přípravy metodického prostředí.
  - Při koncepci JNR využity zkušenosti a poznatky z koordinace implementace ESI fondů v podmínkách ČR v programovém období 2014–2020.
  - JNR schválen usnesením vlády ČR ze dne 29. dubna 2019 č. 284.

JNR 2021–2027: zjednodušení, sjednocená pravidla

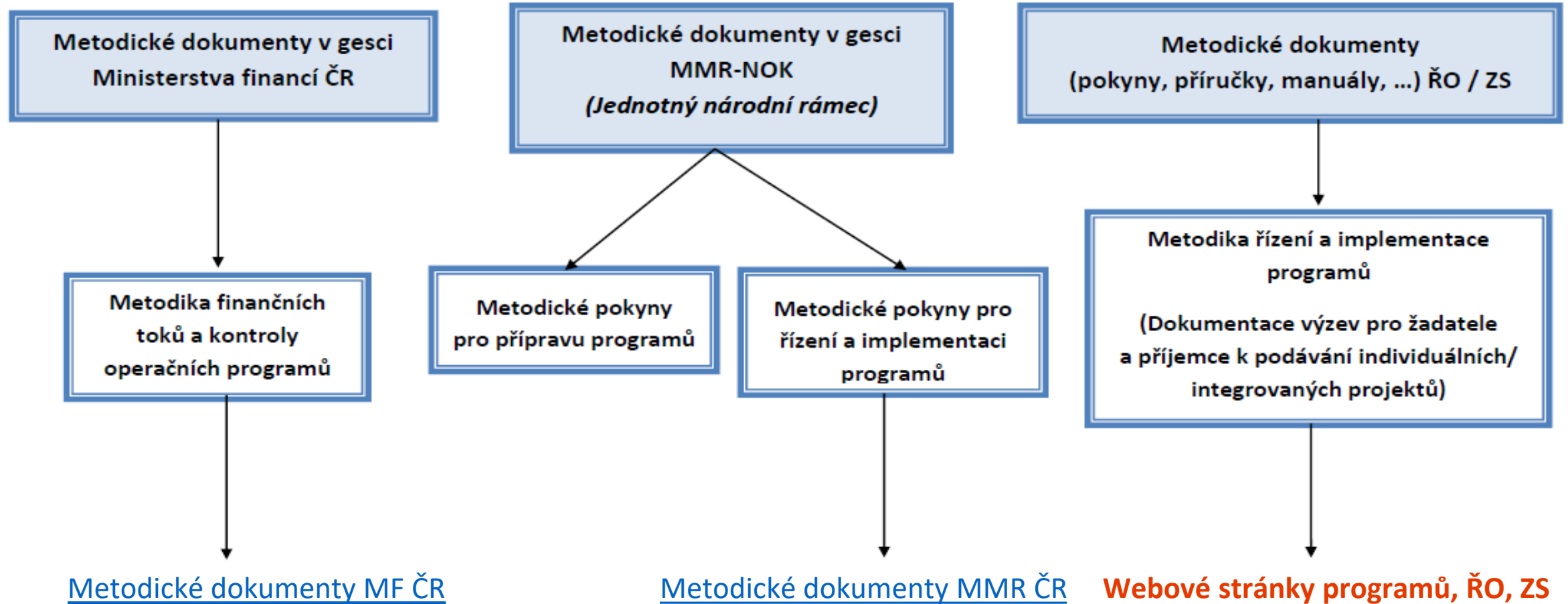
- **Prvky zjednodušení a zpřehlednění metodického rámce fondů EU v ČR**
  - Reflexe z období 2014–2020 a diskuze s řídicími orgány.
  - Ponechání funkčních prvků JMP 2014–2020 a odstranění prvků nefunkčních.
  - Zaměření na problematické oblasti JMP 2014–2020.
  - Redukce počtu a rozsahu závazných metodických pokynů MMR-NOK (snížení z 18 základních MP na 8 MP).
  - Ukotvení (společných) závazných povinností.
  - Nový prvek - doporučující metodické příručky (nezávazná doporučení, návody a příklady dobré praxe, aktualizace flexibilně dle aktuální potřeby).
  - Příprava JNR v úzké spolupráci s řídicími orgány.
  - Zapojení věcných garantů do přípravy JNR (nejen metodiků).

Zdroj: MMR-NOK, prosinec 2019; vlastní úpravy, 2024

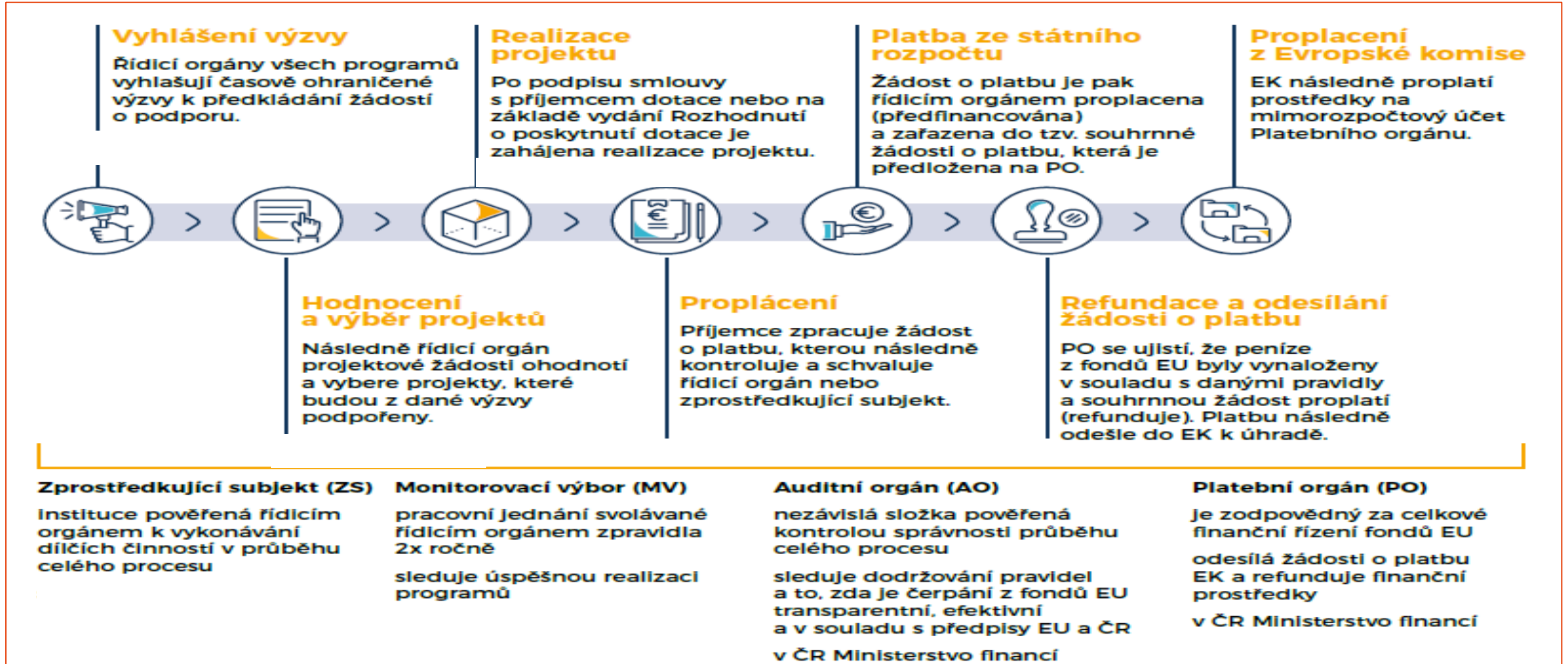
Dokumentace ŘO programů fondů EU: základní typologie

- **Programové dokumenty jednotlivých programů.**
- **Přílohy k programovým dokumentům programů** (např.):
  - Ex-ante hodnocení operačních programů.
  - Dokumentace k posouzení dopadů operačních programů na životní prostředí (SEA).
  - Synergie a mechanismy koordinace mezi operačními programy.
  - Evaluační plány operačních programů.
  - Zkušenosti z realizace operačních programů v předcházejících programových obdobích.
  - Akční plány k plnění základních podmínek (horizontální, tematické).
  - Operace strategického významu.
- **Řídící dokumentace programů – operační manuály.**
- **Metodické dokumenty k implementaci programů**
  - Metodické pokyny MMR ČR-NOK.
  - Metodické pokyny MF ČR.
  - Metodické dokumenty (pokyny) ŘO/ZS.
- **Prováděcí dokumenty a manuály programů**
  - Prováděcí dokumenty (pravidla) ŘO/ZS pro žadatele a příjemce k individuálním/integrovaným a dalším výzvám v rámci programů.

Metodické dokumenty ŘO programů fondů EU

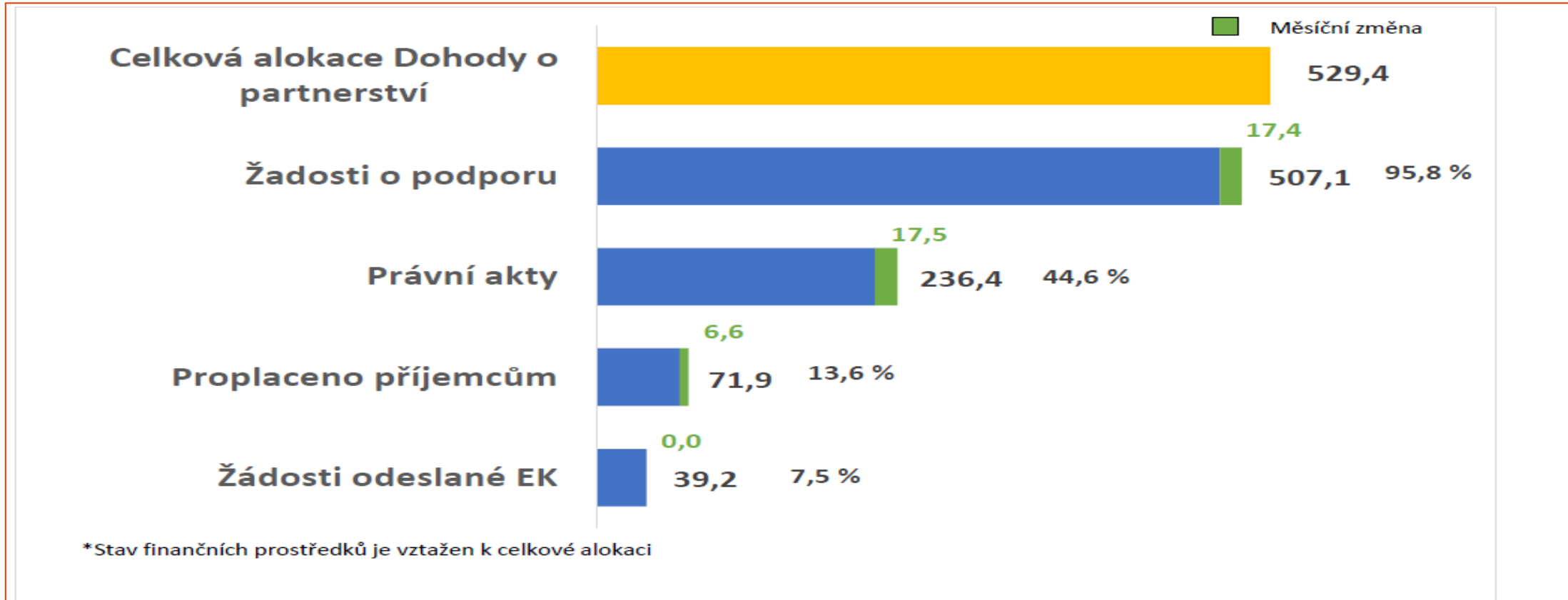

Implementace fondů EU v ČR: systém čerpání

Stav čerpání Dohody o partnerství ČR

(v mld. Kč, v % celkové alokace, stav k 31. 10. 2024)

Pozn. 1: Celková alokace zahrnuje i částku flexibility – část ročního závazku roku 2026 a 2027, která bude přidělena v závislosti na vyhodnocení v polovině období (flexibilita není relevantní pro OP R – ENRAF).

Pozn. 2: Hodnota celkové alokace Dohody o partnerství je závislá na vývoji směnného kurzu.

Stavy finančních prostředků EU pro období 2021–2027

Čerpání programů v období 2021–2027: stav k **31. 10. 2024** (příspěvek Unie)

Program	Celková alokace programu	Finanční prostředky v zaregistrovaných žádostech o podporu	Podíl zaregistrovaných žádostí o podporu na celkové alokaci (%)	Počet projektů s vydaným právním aktem	Finanční prostředky v právních aktech o poskytnutí / převodu podpory	Podíl právních aktů na celkové alokaci (%)	Finanční prostředky v proplacených žádostech o platbu	Podíl proplacených prostředků na celkové alokaci (%)
OP TAK	78 894 989 019 Kč	66 785 934 946 Kč	84,7 %	2 515	17 525 584 338,17 Kč	22,2 %	1 825 739 496 Kč	2,3 %
OP JAK	63 904 211 417 Kč	78 610 321 299 Kč	123,0 %	8 492	31 977 771 025,45 Kč	50,0 %	14 443 175 165 Kč	22,6 %
OP Z+	36 541 559 982 Kč	40 413 037 300 Kč	110,6 %	2 171	22 712 844 506,72 Kč	62,2 %	8 378 165 074 Kč	22,9 %
OP D	121 746 979 240 Kč	110 398 533 656 Kč	90,7 %	50	49 932 829 802,67 Kč	41,0 %	26 541 073 678 Kč	21,8 %
OP ŽP	63 018 730 082 Kč	82 250 185 644 Kč	130,5 %	2 140	38 994 783 312,37 Kč	61,9 %	10 493 791 571 Kč	16,7 %
IROP	117 753 302 484 Kč	89 227 024 281 Kč	75,8 %	3 382	51 713 980 825,88 Kč	43,9 %	6 251 300 896 Kč	5,3 %
OP TP	5 537 120 595 Kč	2 697 693 040 Kč	48,7 %	352	2 524 266 290,03 Kč	45,6 %	648 878 513 Kč	11,7 %
OP R	754 674 639 Kč	376 160 353 Kč	49,8 %	325	207 278 016,33 Kč	27,5 %	45 768 101 Kč	6,1 %
OP ST	41 277 220 153 Kč	36 309 746 973 Kč	88,0 %	312	20 775 609 022,61 Kč	50,3 %	3 321 885 997 Kč	8,0 %

Pravidlo n+3: datum plnění (2021–2027)

Alokace roku n (roční závazek)		Datum plnění pravidla n+3
dle čl. 12 finančního nařízení	dle čl. 7 nařízení o víceletém finančním rámci pro období 2021-2027	
2021		
2022 + 2021	2022 + 25 % alokace 2021	31. 12. 2025
2023	2023 + 25 % alokace 2021	31. 12. 2026
2024	2024 + 25 % alokace 2021	31. 12. 2027
2025	2025 + 25 % alokace 2021	31. 12. 2028
2026	2026	31. 12. 2029
2027	2027	15. 2. 2031 ¹

Nástroje k plnění pravidla n+3

- **Předběžné platby** - finanční prostředky, které představují určité **procento z ročních závazků programu** na roky 2021–2026 a které EK poskytuje členskému státu, konkrétně na účet PO, v ročních splátkách.
- **Žádosti o průběžnou platbu zasílané EK** - členský stát žádá EK o uhrazení finančních prostředků, které byly poskytnuty ze SR na předfinancování příspěvku Unie a současně obsahuje i finanční prostředky, které byly poskytnuty v rámci spolufinancování z národních zdrojů na operace s právním aktem o poskytnutí / převodu podpory v rámci implementace fondů EU v ČR.

Pravidlo n+3: stav plnění v ČR pro rok 2025

(v EUR, stav k 30. 6. 2024)

Program	Alokace do roku 2022 (Pravidlo N+3)	Předběžné platby (2021-2025)	Odeslané žádosti o platbu	Plnění limitu
	EUR (podíl EU)	EUR (podíl EU)	EUR (podíl EU)	%
OP TAK	535 704 730	109 762 545	26 536 971	25,4 %
OP JAK	382 082 135	89 270 725	82 266 821	44,9 %
OP Z+	249 140 462	51 048 950	83 166 470	53,9 %
OP D	882 818 515	169 891 846	577 387 019	84,6 %
OP ŽP	408 312 270	86 056 836	199 472 576	69,9 %
IROP	820 432 821	165 701 338	107 103 984	33,3 %
OP TP	37 628 485	7 709 689	16 797 211	65,1 %
OP R	5 819 789	750 131	825 981	27,1 %
OP ST ²	580 473 969	533 484 903	36 326 490	98,2 %
Celkem	3 902 413 176	1 213 676 962	1 129 883 523	X

Zdroj: MF-PO

Zdroj: MMR ČR, MF ČR. Online. 06/2024

Výzvy a příležitosti kohezní politiky pro Česko

VÝZVY

- **„Chytré“ investování**
  - Podpora smysluplných projektů, které posílí naše regiony a zvýší konkurenceschopnost Česka (jak dotace, tak návratné formy podpory).
- **Přizpůsobování se prioritám EU**
  - Zelená transformace.
  - Digitální transformace.
  - Sociální inkluze a zaměstnanost.
- **Efektivní čerpání finančních prostředků**
  - Zajištění čerpání prostředků přidělených na roky 2021–2024 nejpozději do konce roku 2027 (pravidlo n+3).
  - Riziko nevyužití alokací kvůli zpožděným projektům nebo administrativním komplikacím.
  - Potřeba urychlit schvalovací procesy a implementaci programů.

PŘÍLEŽITOSTI

- **Klíčová investiční politika pro české národní hospodářství.**
- **Princip sdíleného řízení**
  - Možnost reakce na specifické potřeby jednotlivých regionů a obcí a zajištění rovnováhy se strategickými prioritami EU.
- **Důraz na regionálně zacílené strategie**
  - Propojení územního rozvoje s potřebami lidí v regionech.
- **Přezkum výkonnosti v roce 2025**
  - Hodnocení střednědobého pokroku implementace fondů EU v ČR (03/2025).
  - Dosažení střednědobých milníků programů do konce roku 2024.
- **Národní plán obnovy ČR**
  - Efektivní dočerpání finanční podpory projektů určených na dlouhodobou odolnost, inovace a transformaci regionů.

Děkuji Vám za pozornost

Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.

lukas.melecky@vsb.cz